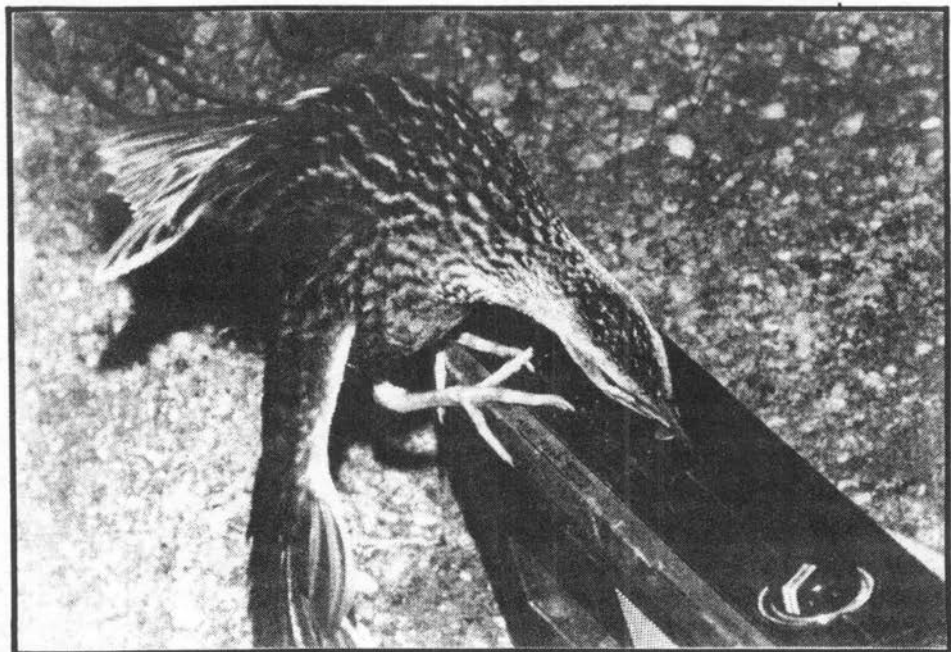




PIPLERKA

Årgang 10-Nr.3/4-1980

Organ for Norsk Ornitologisk Forening - Avdeling Vest-Agder

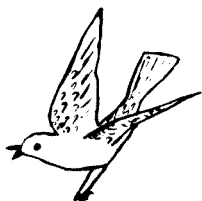


KVILJOBRÖNNEN ÖDELEGGES !

6 NYE ARTER FOR FYLKET !

VI DRAR: Jylland rundt - På atlastur med Leif

76 sider !



PIPLERKA

REDAKSJONELT

Redaksjonen:

Oddvar Pedersen, Ø. Vatne,
4560 VANSE Tlf. 043 -
93 419 (Ansv.red.)

Leif E. Gabrielsen, Mandal l.l.
Knut Hoven, Kristiansand l.l.
Arnulf Ermesjø, Vennesla l.l.

§§§§§§§§§§

Alt stoff til PIPLERKA sendes
til redaktøren, eller leveres
til redaksjonsmedlemmet i
lokallaget ditt.

§§§§§§§§§§

PIPLERKA er et lokalt ornito-
logisk tidsskrift utgitt av
Norsk Ornitologisk Forening,
Avdeling Vest-Agder.

§§§§§§§§§§

PIPLERKA kommer ut med fire
nummer årlig, og sendes
gratis til alle medlemmer
av NOF/Avd. Vest-Agder.

§§§§§§§§§§

Forsida: Kassettspillende
ÅKERRIKSE!
Foto: Sverre Sandersen.
(Fuglen omtalt i PIPLERKA
3/4-77).

§§§§§§§§§§

Innhold:

Lederfuglen.....	47
Kviljobrønnen ødelegges....	49
Nesheimvann anno 1980.....	50
Nye sjøfuglreservat.....	53
Fuglelivet i Sandelia.....	58
Jylland rundt.....	63
På atlastur med Leif.....	69
Vannfugltellingene -80.....	72
Nesheimvann -78.....	76
Enghauk på Lista.....	78
Rustand på Lista.....	80
Brilleand på Lista.....	82
Langnebbekkasinsnipe.....	83
Sumpsanger på Lista.....	85
Bieteråret -79 på Lista....	87
Møller, underart blythi....	89
Stillitsen på Lista.....	90
Duetrost/skogdue våren -77.	99
Canadagås i Flekkefjord....	103
Myrsanger som superimitator	104
LRSK-rapport - øst.....	106
Lesernes mening.....	115
Konkurranse.....	117

§§§§§§§§§§

Abonnementprisen på PIPLERKA
er kr. 15,00 og innbetales på
bankgirokontonr. 9401 21 50894.

§§§§§§§§§§

PIPLERKA er trykket i 500 eks.



Takk og farvel...

Ærede lesere!

Dette er en meget høytidelig stund! (?) Det er nemlig siste gang min kjære gamle skrivemaskin feier over denne side!

Jeg forsvinner nemlig (helt!) fra redaksjonen (lettet?) etter 5 år, 4 av disse som ansv.red., og ildspruter..

Grunnen til dette er at jeg nå skal forsøke å studere litt (om mulig), og slik inaktive som ornitologene i Vest-Agder har vært de siste årene, går ikke Piplerka og studiene sammen. Hadde bare noen flere giddet å løfte en penn for PIPLERKA, hadde kombinasjonen gått utmerket, men slik er det bare ikke..

Utrolig er det, men her sitter en stor gjeng skriveføre amatør-ornitologer - ja endog folk som er/er i ferd med å bli "fag-ornitologer" - er god del idéer slenger de fram, kritiserer kanskje litt, eller rett og slett forholder seg tause - men så mye som ei side til PIPLERKA, det gidder de ikke (For det er jo ikke evnene det står på?).

Heldigvis er ikke alle slik - og jeg må understreke at det er mange jeg er en stor takk skyldig for mye stoff og mange konstruktive forslag.

Når det gjelder denne årgangen, må jeg dessverre bare medgi at den har blitt sterkt amputert og forsinket. Dette skyldes flere forhold, men i størst grad stoffmangel, og problemer med å skaffe nytt trykkeri (Det siste er jo nå løst meget tilfredstillende!). Jeg måtte ved flere anledninger ta Fiaten fatt og kjøre en runde og foreslå konkrete prosjekter for en del personer, senerepurre/true (bilde på forsida!- hvis ikke...), og det meste har etterhvert kommet inn. Så en mangesidig oppgave har det vært (ikke nevnt annonseinnsamlingen!).

Dette nummer håper jeg retter opp litt på inntrykket av den 10. årgang. 76 sider - det største PIPLERKA i historien - og med etter min mening, variert stoff, selv om dessverre stoff innsendt av personen østenfor Mandal mangler, som så mange ganger før. For å oppnå litt likevekt, har LRSK fått med en oversikt over observasjoner fra strekningen Lindesnes - Kristiansand. Videre er det spesielt hyggelig å få stoff fra Flekkefjordskanten (takk Kjell! med i dette nummer, noe som vitner som stor aktivitet også der.

Det stoff som er mest kritisert i PIPLERKA, er "artslistene" - og spesielt de fra Lista. Nå er kritikken nesten utelukkende kommet fra personer som ikke har giddet å sende inn stoff - slik at den kritikken ikke tas særlig uhyøytidelig. Og jeg vil hevde at en stor del av våre lesere setter spesiell pris på disse. Skulle PIPLERKA kun bestå av småstykker, artikler av generell verdi - uten en eneste observasjon, kunne en igrunnen bare lese bladet en gang - det var utlest, og kunne kastes i papirkurva. Med artsoversiktene kan en derimot slå tilbake, og samle observasjoner av arter/lokaliteter, sammenlikne, o.l. Personlig blar jeg alltid gjennom alle Piplerke-årgangene når jeg går igang med en artikkel, o.l. Dessuten gir oversiktene medlemmene inspirasjon til å sende inn observasjoner til LRSK. Hvem gidder å sende inn opplysninger i en årrekke uten å kunne konstatere at de blir brukt til noe, bare lagret i et arkiv? Jeg tror det ikke er en ansvarlig handling for kommende redaktører å kutte ut disse oversiktene.

Videre har vel en del medlemmer sikkert reagert på redaktørens spissartikler. Personlig mener jeg at bladet må ha en viss profil skapt av redaktøren - den dag lederartikkelen er borte, vil jeg synes at bladet kun er ei samling artikler spredd - tilfeldig utover dets sider.

Vel, så langt min mening.

Mandal lokallag har påtatt seg å gi ut PIPLERKA i de(t) kommende år. Ansvarlig redaktør blir Arne Grønsund, og med seg får han Leif E. Gabrielsen, Bernt K. Knutsen og Hallvard Vinje.

Jeg har meget stor tro på mandalittene, og det blir en sammenveiset gjeng som fordeler oppgavene, slik at Grønsund ikke slites ut altfor fort. Jeg ønsker Grønsund & Co lykke til!

Javel, takk og farvel folkens m/ fugl!

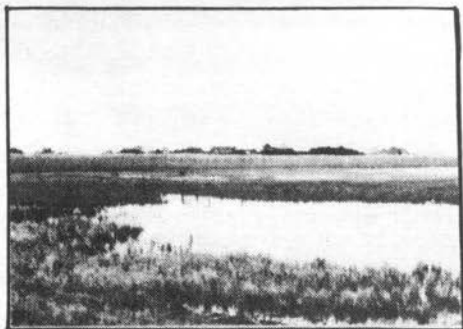
Jeg fjerner meg nå totalt fra det ornitologiske skrivebordet en god del måneder - og vil i størst mulig grad bli feltmenneske (og student) - med størst prioritet på Nesheimvann. Kviljobrønne (om mulig), Ullerøy. kjemi og matematikk.

Vårsolen skinner ute.....farvel!

redop (siste gang!)

KVILJO- BRØNNEN

ÖDELEGGES !



Midt i november ble en gravemaskin observert i virksomhet i Kviljobrønnen på Lista. Den var i ferd med å grave nye grøfter i området.

Som kjent er Kviljobrønnen tatt med i Listautvalgets innstilling, som naturreservat, selv om det lenge har vært kjent at det er gitt tillatelse, fra Landbruksdepartementets side, til drenering av området (Saka er ved flere anledninger kommentert i Piplerka).

Men det er ikke lenge siden det ble uttalt fra fylkesmannen av saken skulle opp til ny vurdering, etter vassdragsloven, og vi hadde håpet på omgjøring av tidligere tvilsomme vedtak. Gravinga kom dermed helt overraskende på Lista lokallag, og også fylkesnaturvernadministrasjonen. Det viste seg imidlertid at Landbruksdepartementet hadde gitt klarsignal uten fylkets vitende.

Det ser nå ut til at naturvernet står maktesløse i saken, og at Kviljobrønnen for alltid er tapt, og dermed er Norge blitt en meget verdifull fuglelokalitet fattigere.

Det kan her nevnes at minst 6 brushøner ble registrert hekkende her i 1980, som den eneste plass på Sørlandet.

Men saken er slettes ikke enkel.

Flere grunneiere på Kviljo som Piplerka tidligere har vært i kontakt med, anbefalte sterkt fredning av Brønnen utfra troen på at en, selv ikke på meget lang tid, ville kunne få brukbar dyrkningsjord av området, og kun små arealer ville bli vunnet. Flere av de samme grunneierne gikk f.eks. direkte i mot vern av Nesheimvann. Av Brønnens 13 grunneiere er det kun 4 som

har gått inn for drenering, de fleste andre er meget skeptiske til prosjektet, men blir dratt med i det p.g.a. et tidligere skjønn som sier at Brønnen skal dreneres dersom minst 2 av grunndierne vil det. Og de andre må være med å punge ut, og delta i arbeidet, selv om de aldri så mye er uenig. Demokrati på det mest utviklede!

Lokalkjente personer, som Piplerka har vært i kontakt med etter at arbeidet er påbegynt, hevder at igangsettingen nettopp nå, utelukkende var for å ødelegge området før vedtak om drenering ble omgjort.

Dette bekreftes også av at gravemaskinen kun romesterte i området i noen få uker, laget ei grunn grøft til midt uti området, og tilsynelatende uten grunn, avsluttet arbeidet. Det arbeidet som er gjort kunne meget lettere vært utført til sommeren, da vannstanden er meget mindre.

Vi vil håpe at Fylkesmannen/Miljøverndepartementet snarest må gripe inn i saken, slik at dette verdifulle området skal bli vernet for ettertiden, og slik at flertallet av Kviljobøndene skal bli hørt, ødeleggelsene som er gjort i Kviljobrønnen er nemlig fortsatt så små at det vil være en smal sak og rette det opp igjen.



redop

NESHEIMVANN anno 1980...

Sommeren 1980 ble det startet nok et sandtak ved Nesheimvann - forøvrig det femte ved vannet! - denne gang på sørøst-sida - på Kviljo.

Fylkesnaturvernadministrasjonen kom tidlig inn i bildet og trakk opp grense mot vannet.

I november 1980 kom redaktøren gående langs vannet på Kviljo-sida, vannet var da blitt imidlertid vernet som naturreservat, og oppdaget en fylling som så ut til å være utenfor grensen. (Jeg var da ikke kjent med den eksakte grensa her, og overså grensepåler 14 og 15 (se kart neste side), og trodde dermed at grensa var mellom 13 og 16).

Jeg tok kontakt med fylkesadministrasjonen, og fikk forelagt kart over Nesheimvann med inntegnede reservatgrenser, og fikk meg et meget stort sjokk. Det var blitt gitt tillatelse til at hele bukta her kunne utfylles!

Det ble sagt at under befaring i august 1980 var hele området tørrlagt, og

så da lite verdifullt ut - dessuten passet det best for grunneieren å fylle overflødig masse her, og siden jevne det ut, og dyrke opp området.

Jeg var blitt totalt målløs, men greidde omsider å legge fram at jeg anså området som et av de beste rundt vannet.

Om våren/sommeren er gulerle (engelsk rase) påvist hekkende her, om våren er området et av de beste ved vannet for vadere som

gluttsnipe, rødstilk, o.a.

på trekk, dessuten beste plass for krikkand på vårtrekk, og vannets desidert

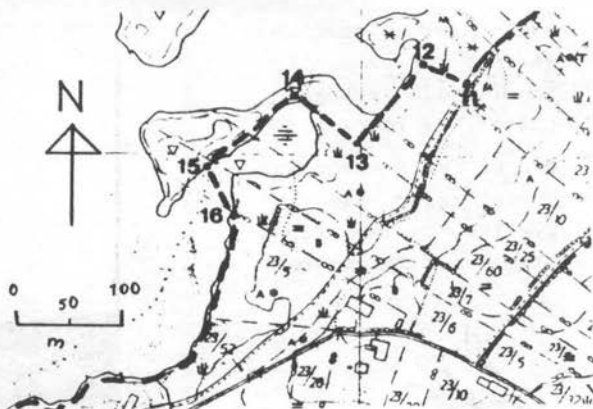
beste høstlokalitet for enkeltbekkasin. Om høsten/vinteren er bukta for det

meste oversvømt, og ei sjelden gang påtreffes sangsvaner beitende her.

Jeg synes det er virkelig

trist at en slik viktig

del av Nesheimvann på denne måten blir lagt under grus -



KART OVER OMRÅDET, MED GRENSE OPPTRUKKET.



GRUNTVANNSBUKTA SOM BLIR UTFYLLT. Des. 1980. fotop

noe som kunne vært unngått om lokale ornitologer hadde vært kontaktet, og rådført.

Men nå får Nesheimvann nok ei skjemmende fylling, og landskapet blir meget fattigere!

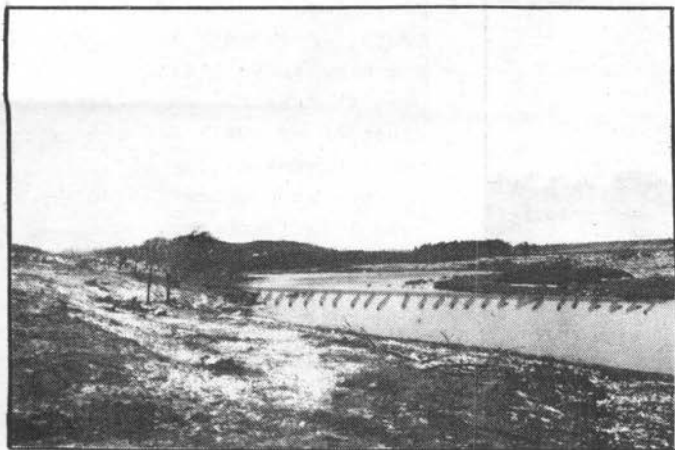
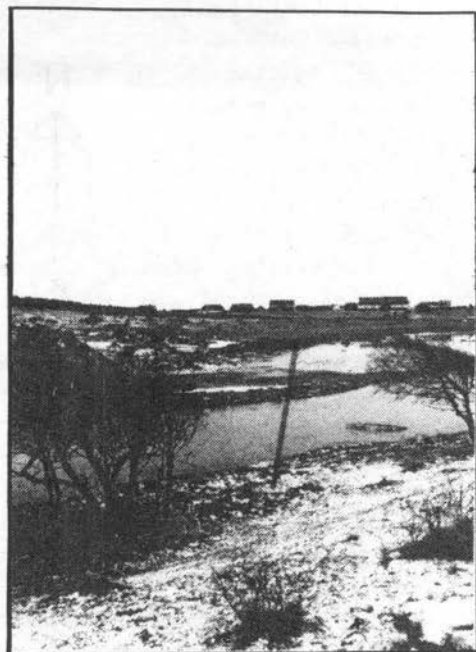


redop



HER OMTRENT KOMMER EN FYLLING.

Des. 1980. fotop (Mot SSØ)



MOT NØ.

Streken angir
fyllingen, innen-
forliggende bukt
blir fylt helt
igjen.

Des. 1980. fotop

Nye sjøfuglreservat i Vest-Agder

HK/OP

I brev av 19. desember 1980 til Miljøverndepartementet, foreslår Fylkesmannen i Vest-Agder opprettelse av ytterligere tre sjøfuglreservat i fylket. Områdene kommer i tillegg til de 29 som allerede er fredet, og de blir foreslått vernet på grunnlag av nye registreringer som er foretatt i 1980.

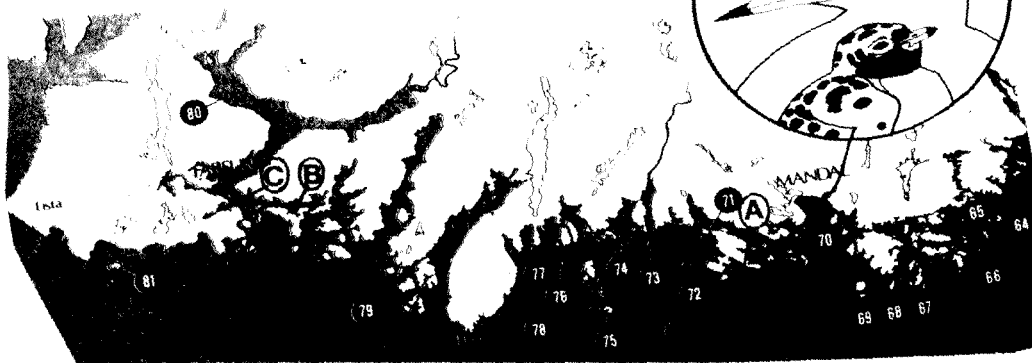
De nye reservatene blir:

- A. Bjørnen, v/Hille, Mandal kommune.
- B. Jakobsholmen, Lilleholmen og Rundholmen, Spind, Farsund kommun.
- C. Skydekjer, Farsund kommune.

Både lokalitet A og C er rene makrellternekolonier, mens lokalitet B er en mer blandet koloni, med terner, fiske- og hette-måker.

Nærmere omtale om koloniene på etterfølgende sider, oversiktskart på denne, og et mer detaljert kart på neste side.

Fredningsbestemmelsene blir som for de andre sjøfuglreservatene i Vest-Agder, med bl.a. ilandstigningsforbud i tiden 15. april - 15. juli. Enkelte særbestemmelser blir det for hvert område, bl.a. blir nødvendig ferdsel til og fra V.Hovden havn gjennom område B ikke begrenset på noen måte.

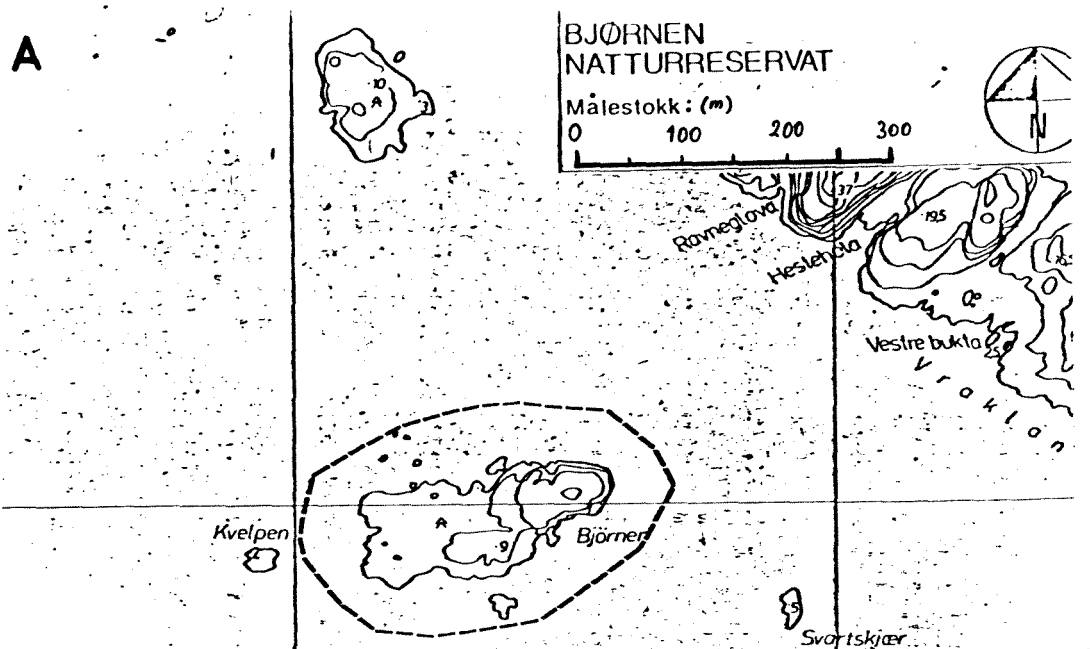


A

BJØRNEN
NATURRESERVAT

Målestokk: (m)

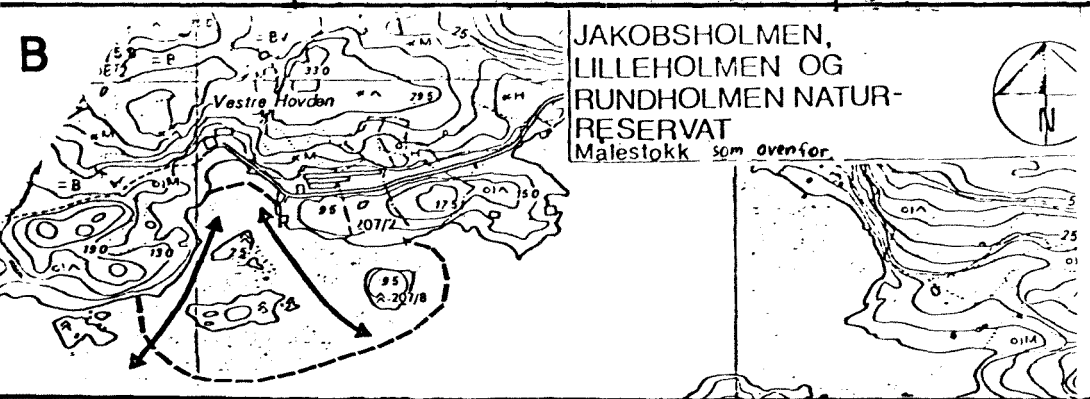
0 100 200 300



B

JAKOBBSHOLMEN,
LILLEHOLMEN OG
RUNDHOLMEN NATUR-
RESERVAT

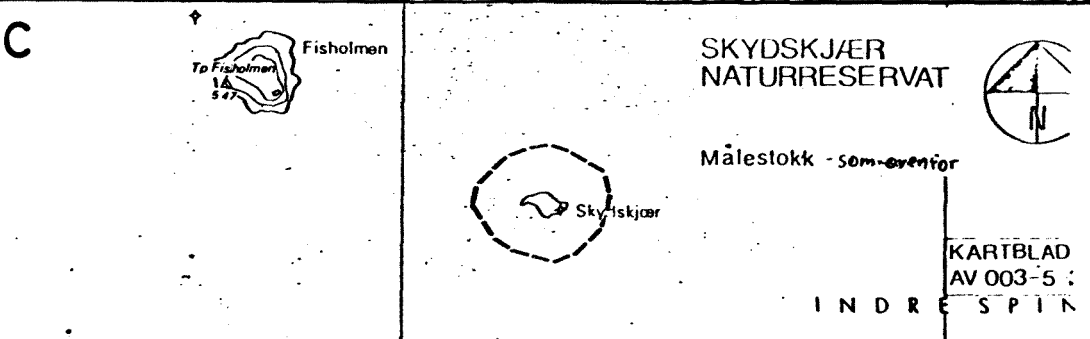
Målestokk som ovenfor



C

SKYDSKJÆR
NATURRESERVAT

Målestokk - som ovenfor

KARTBLAD
AV 003-5 :

INDRE SPIN

LOKALITETSNAVN: Bjørnen.

LOKALITETSNUMMER: A

KOMMUNE: Mandal

AREAL: ca. 18 dekar

BERØRTE GNR./BNR.: 82/1,4, 82/3, 82/6, 82/7, 82/8,20, 82/10,
82/18, 82/22, 82/28, 82/29, 82/32, 82/34,
82/36, 82/47, 82/55.

BERØRTE GRUNNEIERE: Se vedlagte liste

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE:

Forholdsvis bratt og utilgjengelig holme på utsida av Hilletunga.

ORNITOLOGISK BESKRIVELSE:

1976 : Ingen hekking

1979 : 30 - 40 makrellterner

1980 : 72 makrellterner
2 svartbak

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIER:

Bjørnen var i 1980 en av fylkets tre største makrellternekolonier.

BETYDNING FOR FRILUFTSLIVET :

Antatt av liten betydning.

KONKLUSJON :

Bør sikres som naturreservat.

UTFØRTE INVENTERINGER :

Medlem av NOF/Mandal lokallag 1979

Ovin Udø, Kristiansand Museum: Registreringer for Miljøvern-
departementet 1976 og 1980.



LOKALITETSNAVN : Jakobsholmen, Lilleholmen og Rundholmen.

LOKALITETSNUMMER : B

KOMMUNE : Farsund.

AREAL : ca. 5 dekar.

BERØRTE GNR./BNR. : 208/3, 208/1.

BERØRTE GRUNNEIERE : Holger Reisvåg, Jacob S. Hovden.

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE :

3 små holmer ved Spindslandet. Vegetasjonen domineres av småbusker (bjørk) og planta buskfuru, samt en del gras og lyng.

ORNITOLOGISK BESKRIVELSE :

	<u>1973</u>	<u>1976</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Fiskemåke	80	110	100	60-80	104
Gråmåke		4	6	2	2
Hettemåke			15	60-80	14
Sildemåke			2		
Svartbak			2	2	2
Makrellterne	20	26	20	130-140	74
Sum (individer)	100	40	145	250-300	196

(talt antall
reir)

Andre arter : 2 tjeld (1979).

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIER :

Kolonien ble foreslått sikret som reservat også i verneplanen for sjøfugl (1979). Pga. mink som herjet i kolonien dette året valgte en å la avgjørelsen i vernespørsmålet utstå til neste år, i påvente av flere registreringer. De siste registreringene viser at kolonien nå er en av fylkets største når det gjelder makrellterne og hettemåke. Også i 1980 ble en god del av produksjonen av unger og egg ødelagt av mink. Ved evt. opprettelse av naturreserva i området bør derfor grunneierne gis tillatelse til å felle mink, jfr. vernebestemmelsen pkt. nr. 4.

BETYDNING FOR FRILUFTSLIVET:

Områdene rundt er attraktive for bading og fiske. Holmene har vært brukt til båtfeste og tørking av garn m.m.

KONKLUSJON:

Bør sikres som reservat.

UTFØRTE REGISTRERINGER :

L. Bergersen 1973. Fugleundersøkelsen Lista - Revøy.

O. Pedersen 1976, 1978 og 1979. Registreringer for NOF/Lista lokallag.

O. Pedersen 1980. Registreringer for Miljøverndepartementet.

LOKALITETSNAVN : Skydskjer.

LOKALITETSNUMMER : C

KOMMUNE : Farsund

AREAL : ca. 0,5 dekar.

BERØRTE GNR./BNR.: Ukjent.

BERØRTE GRUNNEIERE : Ukjent

KORT OMRÅDEBESKRIVELSE :

Lite skjær i Farsundsfjorden. Holmen har ei fyrlykt.

ORNITOLOGISK BESKRIVELSE :

	<u>1973</u>	<u>1976</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Fiskemåke	-	-	2	2	1
Makrellterne	-	-	16	50	40
Sum	-	-	18 ²⁾	52 ²⁾	41 ¹⁾

1) Antall hekkende individer.

2) Antall hekkende individer basert på antall reir multipl. m/2.

Antall ternereir var i 1978 på det meste 8 reir, 1979 25 og i 1980 32 reir.

SÆRLIGE MERKNADER VEDRØRENDE VERNEVERDIER:

Etter at verneforslaget for Kråga i Lundevågen er trukket tilbake pga. utbyggingsplaner, har Skydskjer pekt seg ut som et alternativ. Det synes også som om en del av den tidligere kolonien på Kråga nå har trukket ut og etablert seg på Skydskjer.

BETYDNING FOR FRILUFTSLIVET :

Noe landstigning forekommer, men holmen kan neppe regnes å ha noen større betydning for friluftslivet.

KONKLUSJON :

Bør sikres som reservat.

UTFØRTE REGISTRERINGER :

L. Bergersen 1973. Fugleundersøkelsen Lista - Revøy.

O. Pedersen 1976, 1978 og 1979. Registreringer for NOF/Lista lokallag.

O. Pedersen 1980. Registreringer for Miljøverndepartementet.

Fuglelivet i Sandelia

i Kvinesdal, med tilhørende våtmarksområde

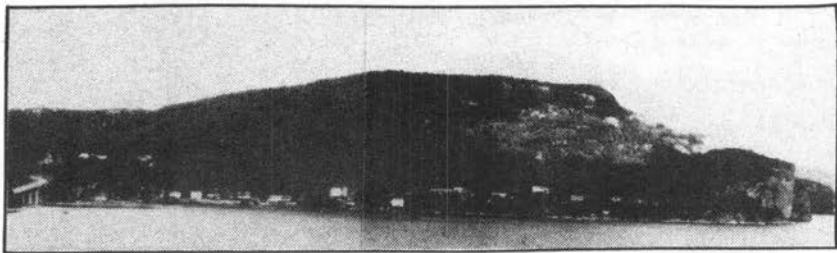
Kjell Grimsby

Sommeren 1978 ble jeg gjort oppmerksom på Sandelia.

Det ble meg fortalt at området hadde en meget interessant og verneverdig flora og fauna. Den som gjorde meg oppmerksom på området var Erling K. Sømme, som er oppvokst på stedet, og som da naturligvis også satt inne med interessante observasjoner. Sammen skulle vi belyse den ornitologiske verdien av området, for så å framlegge rapport til naturvernkonsulenten i Vest-Agder.

Områdebeskrivelse:

Sandelia er beliggende ca. 1 km vest for Feda, Kvinesdal. Det aktuelle og undersøkte området avgrenses mot øst av E-18, Sande, Sandebukta. Mot vest av høydeplatået mot Sands-



SANDELIA - E 18 helt til venstre.

Foto: Kjell Grimsby

åsen, ca. 250 m.o.h.. Klippeframspring og skråninger dekket av tildels stor stein karakteriserer bakken. Omtrent hele Sandelia dekkes av tett vegetasjon. Treslag som eik, or, ask, hassel, lind, lønn og alm er svært alminnelige. Innimellom edellauvskogen vokser også endel bjørk. Felles for alle lauvtrearter er at de for en stor del representeres av eldre, grovvokste trær, og derfor har betydelig stammetykkelse og høyde (For få år siden ble det felt ei eik i lia med en diameter på 1,5 m).

Lauvtrærne vokser opp gjennom en tett undervegetasjon av bl.a.: trollhegg, vivendel, bjørnebær, o.a. Meterhøy bregnevegetasjon dekker mange steder bakken. Enkelte mindre felter med plantet gran vokser også her og der. I de øverste delene av området finnes endel eldre viltvoksende furu. Forvillet lerk kan også påtreffes.

Endrede driftsforhold/oppvarmingsmetoder har medført at tidligere tiders bruk og utnyttelse av ressursene i Sandelia tok slutt for flere ti-år siden. Stort sett har skogen fått vokse fritt i området, og har idag en tildels nesten urskogliknende karakter. Det naturlige kretsløp i en lauvskog illustreres "in natura" i Sandelia. Trærne blir stående til de brekker eller råtner ned, og danner ny biomasse. Rotvelter og utdaudde opprettstående trær er karakteristiske innslag i skogsbildet. Og ofte er de "perforerte" av hakkespetter.

Vurdering av verneverdi:

Tross i at Sandelia også er av verdi som rasteplass i trekk-tidene, er det som hekkebiotop området utmerker seg. 41 arter hekker sikkert eller sannsynlig i skogsmiljøet. I tillegg kommer flere arter som er iaktatt i rugetiden, men hvor reirfunn mangler. Som det framgår av artslisten er artsgrupper med tilknytning til skogsmiljø rikt representert. Særlig skal to fuglegrupper framheves. 8 sangerarter er hittil påtruffet, flere av dem hekkende. De store mengdene med hule trær virker tiltrekkende på meiser, spetter og andre arter. 16 hulerugere er funnet sannsynlig - eller sikkert hekkende, eller obs. i hekketida.

Fugleregistreringene i Sandelia vil fortsette, og vil ta tid på grunn av lokalitetens uoversiktelige og kuperte terreng. Nærmere undersøkelser i årene som kommer vil sannsynligvis bekrefte at flere arter som nå er påtruffet i rugetiden, også hekker. Av særlig interesse og aktualitet er hulerugende arter, f.eks. skogdue og ugler, samt sangere og andre spurvefugler.



ARTSLISTE:

Endel registreringer foretatt av Erling K. Sømme, Randaberg fra de 10-20 siste år er supplert listen for å få en størst mulig artsdekning. Ellers er det foretatt en rekke ekskursjoner i området fra -78 til ettersommeren -79, av Svein og Kjell Grimsby.

Observasjoner fra Sande og Sandebukta er også med.

H - Funnet hekkende

H? - Sannsynlig hekkende

X - obs. kun utenfor hekketida.

Storskarv	X
Gråhegre	H
Knoppsvane	X
Gravand	
Stokkand	X
Toppand	X
Kvinand	X
Ærfugl	X
Siland	H?
Spurvehauk	X
Tårnfalk	X
Orrfugl	
Storfugl	
Tjeld	
Vipe	
Strandsnipe	H?
Rugle	H?
Storjo	X
Hettemåke	
Sildemåke	
Gråmåke	
Svarthak	
Fiskemåke	
Makrellterne	
Ringdue	H
Skogdue	
Gjøk	H



MUNK - hekkefugl i Sandelia. Fotop.



Hornugle	H?	Sv.hv. fluesnapper	H
Kattugle		Grå fluesnapper	H
Tårnseiler	H	Buskskvett	H
Isfugl	X	Steinskvett	X
Vendehals	H?	Rødstjert	H
Grønnspekk	H	Rødstrupe	H
Gråspekk		Gråtrost	H
Flaggspekk	H	Svarttrost	H
Dvergspett	H	Rødvingetrost	H
Låvesvale	H	Måltrost	H
Taksvale	H	Stjertmeis	H
Trepiplerke	H	Løvmeis	H
Skjærpiplerke	X	Granmeis	H
Linerle	H	Svartmeis	
Stær	H	Blåmeis	H
Nøtteskrike	H?	Kjøttmeis	H
Skjære	H	Spettmeis	H
Kråke	H	Trekryper	H
Ravn	H?	Gråspurv	H
Gjerdsmett	H	Bokfink	H
Jernspurv	H	Bjørkefink	H
Gulsanger	H	Grønnsisik	H?
Hagesanger	H	Bergirisk	X
Munk	H	Tornirisk	X
Tornsanger	H	Gråsisik	X
Møller		Grankorsnebb	X
Løvsanger	H	Furukorsnebb	X
Gransanger	H?	Dompap	H?
Bøksanger		Gulspurv	H
Fuglekonge	X		

Kommentarer til artslista:

Gråhegre: En mindre koloni i bratt fjellvegg v/Fedafjorden.

Storfugl/Orrfugl: Nokså alminnelig hekkearter for inntil 10-

15 år siden. Artene obs. nå sporadisk.

Storjo: 1 ind obs. Sandebukta 10/5-79. Kjell, Svein, Atle Grimsby.

Skogdue: Sandelias mange hule trær og spettehull burde være ►

attraktive for arten

Hornugle: I følge meddelelse hekket arten i Sandelia i mai 1962. Små unger ble observert - reir i gran.

E.K. Sømme har funnet reir på Birkeland, ca. 1 km mo NØ.

Isfugl: 1 ind obs. ved Sandebukta, ultimo april 1977 (Stein K. Sømme).

Bjørkefink: Interessant hekkefunn i "sjøkanten" hos en art som tradisjonelt hekker i høvereliggende strøk i Sør-Norge.



Jylland rundt med GESSTOHOP*.

V/op

Tross i nitid planlegging, kom vi først avsted fra Kristiansand med Kristian IV "bonded" Hirtshals kl. 0900 - 1/5-1980 istedetfor kvelden/natta før. Dette på grunn av noen svensker (!) som havnestreiket i Göteborg, slik at trailertrafikken over Kr.sand-Hirtshals var meget stor, samt noen nordmenn, ornitologelle sådanne, som trodde de bestilte bilettene tidsnok.

Vel, vi fikk en ikke helt uventet (?) natt på TOH's hybel i Vågsbygda. Tross nerve- og vekkeklokkeproblemer (og fikse idéer for å avhjelpe de tidligere nevnte problemer), kom vi med den tidligere omtalte ferja.

Hvem var så disse menneskene?

Jo, noen helt ornitologale sådanne, alle med røtter solid plantet på Listalandets forblåste sletteland. Det var (fra vest) Sverre Sandersen, kjent som minkfan, turens filmfotograf (uten film) og 2. kartleser; Tor Oddvar Hansen, vader-fan, turens Ascona (1600)- sjåfør og turdeltager kun til og med Sønderjylland; Gustav Ersdal, Pink Floyd-fan, 1. kartleser (ja..)og etterhvert sterkt mistenkt for beundrer av private danske

skoger, og struts!, og endelig, the missing link, undertegnede, Oddvar Pedersen, helfrelst pavefink-fan og pentaxianer, turens uheldige fotograf og skribent, og Mazda-sjåfør. (Dette må planlegges!). Hvilken gjeng!

Dog kom vi avsted!

OP imponerte stort(?) med allerede å få første nye art på ferja, havhest!. Ellers så vi mengder med måker, flere sildemåker fulgte ferja over, og endel trekkende småfugl - finker for det meste.

Danmark neste - og Hirtshals havn. Ingen av oss ble beslaglagt i tollen - og glade og fornøyde trykket vi aksellerasjonspedalen i bønn og sørover bar det.

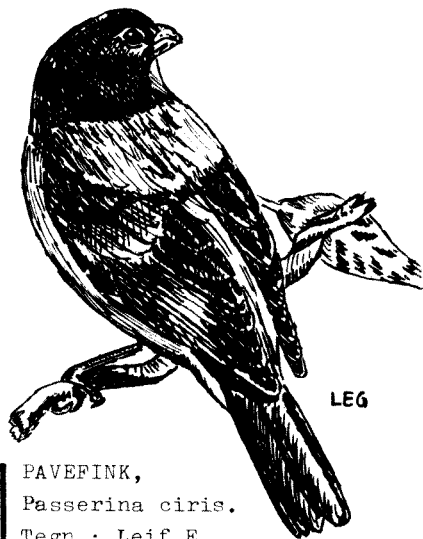
I Løkken stoppet vi for innkjøp av iskrem, og for finpussing av sproget.

Vi fortsatte mot reservatet Ulvedybet. Like før dette tiltrakk en kornspurv i veikanten oppmerksomhet, både visuell og fotografisk, her ble til og med et Pentax normalobjektiv ofret (vi fant det ihvertfall ikke senere igjen).

Til Ulvedybet kom vi, først på østsida, teleskopene opp og fram i veikanten - og fugl var det jammen nok av. Mengde vadere, avosetter! (XXX), knoppsvaner, tett i tett, mye ender..

Helt affiserte - nesten ute av stand til bilkjøring - kom vi utpå Gjøldeknningen, og fikk større oversikt over Ulvedybet og utenforliggende langgrunne Limfjorden. Hvilket syn!

Knoppsvaner alle veier, tilsammen 112 stk., alle slags ender, nesten, grav-, skje-, stjer-, stokk-, taffel-, berg-, topp-, kvin-, siland og brunnakke, ca. 20 grågjess, mange toppdykkere, sothøne, flere på reir, og en skikkelig myrsnipeflokk på flere tusen (det kriblet tydelig i TOH's ringmerkingstang!). ▶

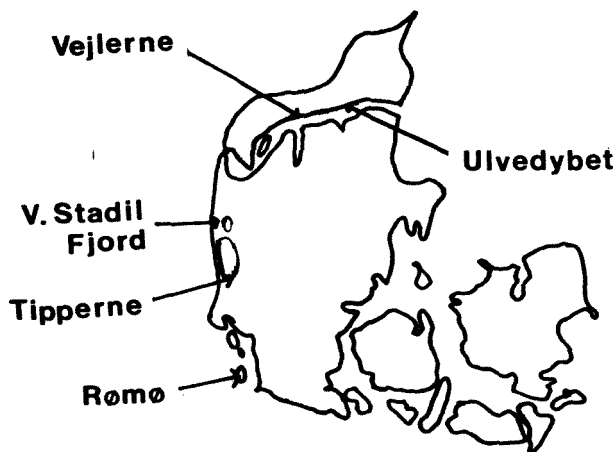


PAVEFINK,
Passerina ciris.

Tegn.: Leif E.

Gabrielsen.

Ja, du har helt rett, pavefinken har intet med denne turen/artikkelen å gjøre!



Sent på dagen var det blitt, og til Vejlerne litt lenger vest ved Limfjorden, dro vi. Flere int.obs. underveis.

Først en kort stopp på sørsida av reservatet, skikkelige mengder ender, helst brunnakker, noen grågjess, og 2 snadderender ble bl.a. notert her. Våtmark så langt øyet rakk.

En rask tur til Tømmerby kirke ble foretatt på seinettermiddagen. Mens vi ruslet rundt ved kirka og speidet utover Vejlerne, hvor sivhauken ble obs. for første gang, fikk vi med oss 1 duetrost, 5 ringtrost, 1 hann dvergfalk og syngende kornspurv.

Så besluttet vi å forsøke og kjøre inn den tidligere pådratte forsinkelsen. Opplegget måtte følges!

Vi kjørte til langt på kveld, og hoppet over Aggertangen/Harboør (stor tabbe!?), og vi nådde Ulfborg i mørket og fant merkelig nok en campingplass. Sannsynligvis årets første gjester her - hele plassen for oss selv.

En trøtt gjeng våknet neste morgen, og trøttere skulle de bli. Første post på programmet denne dag var Felsted Kog i sørøstenden av Nisum Fjord. En skuffelse det stedet vi fant, en del toppdykkere - 23 ind. - men ellers lite av interesse.

Vi fartet raskt videre, nedover langs vestkysten.

Nærmet oss Vest Stadil Fjord, og stoppet opp ved en imponerende gåseflokk, kanskje hundre individer! - koetnebbgjess!

Noen hundre meter lenger sør, enda mer gjess - hundrevis! -

tusenvis! Vi greidde akkurat å plassere bilene i veikanten- og stormet ut og opp på nærmeste haug. Gjess så langt øyet rakk. Et anslag løp på ca. 10.000 individer (Telling ennå ikke avsluttet - hele flokken fotografert!). Nesten utelukkende kortnebbgjess var det, men også enkelte grågjess, og ei enslig hvit (tam?) gås.

Etter atskillig tid greidde vi omsider å rive oss løs fra disse gjess - og fortsatte sørover mot Tipperne igjen, og nådde det. Det første som tiltrakk vår oppmerksomhet her var en flokk på nærmere to tusen ringgjess. Ellers var det her mye brushaner (og høner), knoppsvane, svarthalespove og ender. Vi fikk også med oss sivhauk, sotsnipe og skjeand. I flere timer sneglet vi oss gjennom veinettet her, med linser og kikkerter stikkende ut av bilvinduerne - meget makelig! (!!!!?)

Vår trang til sørligere egne ble igjen for sterk, og vi fortsatte videre. Først en rask snartur til Danmarks vestligste punkt, Blåvand Huk - klatret til topps i fyrtårnet. Lite av fugl å se iden sure vinden, men finfin utsikt.

Vekk fra Blåvand - videre tvers gjennom tjukkeste Esbjerg (og fant ut!), og sørover-sørover. Ved Brøns tiltrakk en ukjent rovfugl vår oppmerksomhet - vepsevåk: (XXX) - og ved å vri våre hoder noen grader - fikk vi øye på turens første og eneste storkereir m/stork. Fotografert ble dette (jasså!). En ukjent lyd nådde våre ører - og langt inne i en sønderjyllandsk hage oppdaget vi en helt alminnelig kjøttmeis som utstødte en av sine lyder på sønderjyllandsk dialekt.

Ut til sjøen igjen - og utover Rømø-demninga. Hvilket syn - flatt, og tørt hav nesten så langt øyet rakk - Vadehavet! På en av de innvunne engene satt en bra ringgåsflokk, på mellom 1 og 2 tusen ind. Og mye annen fugl var det også å se - avosetter i mengde, flere vaderarter, endel ender, turens første ærfugl, osv. Hvilken stemning!

Ut til Rømø kom vi etterhvert - det var begynt å bli mørkt. Vi dro både nordover og sørover på øya - fikk med oss det nordfrisiske landskapet - praktfullt! - en god del fugl - et skytefelt for fly (fy!), noen danske ornitologer - og ferjehavna Havneby (til Sylt). Vi landet til slutt sånn omtrent midt på øya, Rømø familiecamp, satte opp telt, spiste kylling,

Jylland rundt



Fotoglimt v/
OP/SS/GE

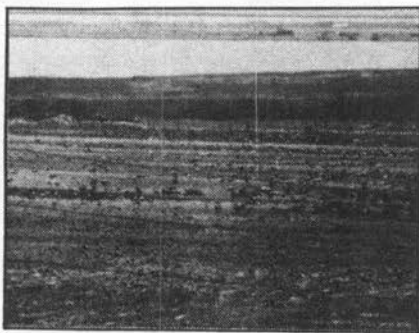


Den danske kornspurv



Fra Ulvedyb. TOH og OP

Utdrag av den
store gåseflokk.
Vest-Stadil Fjord
i bakgrunnen. ►



Fra Blåvand Fyr.
Fra v. SS, TOH og
GE (i normal
posisjon i forh.
til kamera.

Brushane fra Tipperne. ▼

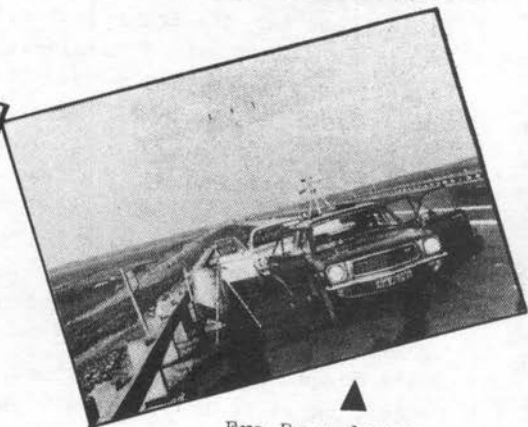




◀ STRUTS GUSTAV ▶



▲
Storkereir ved Brøns.



▲
Fra Rømø-demninga.
Skygger av fra v. SS, TOH og GE

Kornkråke-koloni
i nærheten av Givskud



▲
En dansk hann-løve.

oppsummerte dagen, og gikk til ro. Nei, forresten ikke alle, GE og OP dro på en liten nattlig kjøretur, og resultatet ble 3 syngende vaktler. En eller annen frosk(?) lurte oss grundig der den satt og sang som en Locustella (ubestemt hvilken!) - og hørtes lang vei!

Neste morgen ble vi vekket av rustne gamle bilhorn - fasanskrik - og gråsisik (cabaret?)-sang. Fasanskrikene kom fra en innhegning like ved - som også inneholdt sølvfasaner.

Her på Rømø tok vi så avskjed med TOH - som skulle videre til Wilhelmshaven - og vi 3 andre pakket oss sammen i Mazda'en, og forlot Rømø med stadige tilbakeblikk - vi hadde alle lagt igjen en bit av vårt hjerte i Rømølandskapet.

Vi fortsatte østover i Sønderjylland - til øya Als og Augustenborg. Her fikk vi med oss noen fasaner, møller, samt en praktfull løvskog/slottspark. Etterpå ble det aksellerert nordover igjen - og raskt tok vi oss fram. Vi hadde en stopp ved Vejle for å kikke etter isfugl - men negativt - vi fant dog noen mistenkelige uidentifiserte huller i å-kanten.

Det ble mye kjøring denne dag - og i kveldinga nådde vi Mossø. I særdeles sur vind fikk vi med oss 6-7 svarthalsdykkere (XXX) og en goddel toppdykkere. Vi overnattet så å si i vannkanten.

Neste morgen ble idéen om å besøke Løveparken ved Givskud unnfanget, og vi la iveri, siden vi hadde god tid, denne søndagen. Gjennom diverse danske skogholt fór vi - fant en kornkråkekoloni - og nådde parken. Denne ble grundig gjennomgått, flerfoldig meter film brukt, og turens B-liste utvidet med arter som snøgås, mandarinand, brudeand, nandu, struts og krontrane.

Strutsene og løvene ble spesielt grundig studert.

Ettersom filmen tok slutt, måtte vi dra videre igjen, og etter temmelig rask kjøring, nådde vi etterhvert Ålborg. Her ble dessverre dyrehagen akkurat stengt da vi ankom...., så vi dro likegodt ut en tur til Ulvedybet/Gjøldemninga igjen for å avslutte ekspedisjonen, og igjen mengder av ender, knoppsvaner og vaderarter.

Etterhvert karret vi oss til Hirtshals - og over Skagerak i pent vær igjen, ved natt. Glade, fornøyde, og ikke minst fysisk trøtte - etter mye Danmark, mye fugl, mye pent vær (dessverre for mye vind) og mye kjøring.

Vi kommer igjen.

På "Atlas"-tur med

(Leif)

BERNT KÅRE KNUITSEN



Etter at vi på møter i Mandal lokallag har talt varmt for "Atlasprosjektet", bestemte Leif Gabrielsen og jeg oss for å gjøre et felles tokt i våre ruter lørdag 7. juni. Leifs to ruter som har Øyslebø og Laudal som sentrum, var forholdsvis godt dekket fra før, men min rute, MK 1565, var blank. Jeg synes ikke det har vært den store susen og begeistring over Atlasarbeidet i Vest-Agder. Vi amatørerne i Mandal har kanskje ment at dette arbeidet er for proffene. Men skulle proffene gjøre denne jobben alene, tror jeg de måtte ha 10-15 år på seg. Nei, her må nok fotfolket i arbeid. Vi benytter anledningen til å takke styret i N O F for de pengene de bevilget til amatørerne i Mandal. (Håper en eller annen i styret leser det ellers så utmerkede blad "Piplerka").

Vi startet turen vår i edellauvskogen sør for Nomevann. Den er forøvrig foreslått vernet. Her skulle Leif vise meg hvitryggspett. Vi fikk både dvergspett, grønnspett og flaggspett, hvitryggen glimret med sitt fravær.

Leif viste meg et trekrypperreir, som vi meget forsiktig beundret og tror du ikke vi fant enda et like bortenfor. Et spettepar gjorde oss den ære å hilse på, og bekreftet Leifs utsagn om at dette er en bra "spettebiotop". Ellers var det jo sangerne som dominerte denne årle morgenstund. Det er herlig å vandre omkring i vakker natur, to gode venner som har felles interesse. Leif som er foreningens "sangspesialist" belærer meg om forskjellen på munkens og hagesangerens trillende sang. Og etmunkepar driver sin kurtiselek i noen busker like ved vår sti. Vi tar en liten dispuTT om

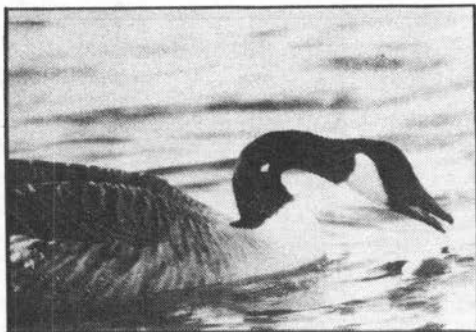


HVITRYGGSPETT

-glimret med
sitt fravær.
Tegn: Leif E.
Gabrielsen.

hvilken atlaskode dette skal ha. Men vi blir ganske fort enige om en C6. Men hvilken hekkekode skulle vi gi to gråtrost som hadde en liten krangel ute på et jorde. Vi valgte å la det spørsmålet stå åpent i påvente av at vi ville få en god kode senere. Jeg kan også forsikre vår gode Haftorn om at det er nok av gråtrost i Mandalen. Svalene er greie å registrere som hekkende, vi fikk D 14 på tre av dem (inkl. tårnseileren) og sandsvalen fikk jeg på en senere tur.

Ved Mannflåvann hadde vi en deilig rast etterat vi først hadde foreviget 5 canadagjess i en eng, og notert oss ei gås på reir. Dette ble utpekt oss av en bonde der som også kunne fortelle om tidligere forekomst av ravn og ørn i heia bak gården. Her fikk jeg også en gøy opplevelse idet en gråspett lot seg høre like i nærheten. Og det blei et nytt



CANADAGÅS

fotop

kryss i min artsliste. Ute på det blanke vannspeilet lå det fire kvinandhamner og koste seg. Forhåpentligvis hadde de tidligere vært med på å legge grunnlag for en økt bestand av arten, samtidig som de også trekker rugegrensen lenger vest. Buskskvetten er en meget samarbeidsvillig atlaspartner der han plasserer seg høyt i en busk med nebbet fullt av mat (D15) og annonser for allverden at her har jeg mitt hjem. Jeg ser ingen grunn til å forstyrre buskskvettens familiedyll for å lete opp hans reir med unge (D17), det var sikkert ikke langt unna. Han sier det så vakkert, Einar Skjæråsen:

Du ska itte røre reiret,
reiret er e lita seng.
Over tynne bån brer erla
ut sin vare varme veng.
Pipet i den minste strupe
ska bli kvitring over eng.



Hermed er Skjæråsens dikt lansert som vår "vær varsom plakate".

Vi savnet en gammel kjenning og husvenn, nemlig gråspurven. Denne ufysen som sitter på TV-antenne og skiter på vår fine markise. Denne annenrangs småspikken som må finne seg i å stille bak i rekken når de fine langveistrekkenende utlendingene bærer oss med et kort sommerlig besøk, men som er god nok å ha som venn og lidelsesfelle når snø og vinterkulde setter inn.

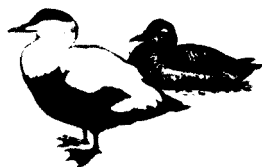
Vi fikk ingen rovfugler eller ugler notert på blokk. Vi håpet jo på et av disse dramatiske innslag som en rovfugls opptreden gir, men det blei bare med en lyd som kom fra en hønsehauk eller noe annet rart. Den blei notert som "UFO".

Jeg må presisere at denne første turen var heller overfladisk. Vi brukte bil, ikke av makelighetshensyn, men først og fremst for å rekke over mest mulig av ruta. Vi rakk å kjøre de fleste kjørbare veier og vi tok noen korte turer i terrenget.

Etter denne min første "Atlasesong" sitter jeg igjen med flere ubesvarte spørsmål. Hvordan skal jeg få registrert de sky og sjeldnere arter som ugler, rovfugl og spetter? Må jeg saumfare hver kvadratmeter i terrenget for å være sikker på å få med meg alle mulige arter. Ellers er det andre metoder som kan brukes. Jeg har tenkt litt på om ikke kunne bruke moderne markedsundersøkelsesmetoder i form av et spørreskjema som ble levert til endel gårder (i postkassen). Skjemaet måtte inneholde en orientering om Atlasprosjektet og en del spørsmål om hvilke fugler som holder til i området. Spørsmålene må være formet slik at det er lett å svare, gjerne i form av kryssbokser. Dersom vi i det hele tatt fikk svar på våre henvendelser, er det dessuten muligheter for at ukjente fuglevenner ville komme fram i dagen, og nye medlemmer kunne verves. Litt skrijving i lokalavisen tror jeg også ville gavne saken. Idet hele burde vi kanskje arbeide litt mer åpent og ikke bare i engere ornitologiske kretser. Jeg gleder meg til neste atlasesong og hva den måtte bringe av opplevelser og oppdagelser.

Vannfugltellingene i Vest-Agder vinteren 80

Gustav Ersdal



Vinteren 1979/80 ble det nok en gang foretatt vannfugltellinger i samband med de landsomfattende tellingsperiodene 6.-21.1 og 11.-18.3.

Tilsammen ble 34 lokaliteter i Vest-Agder besøkt.

Tellelokaliteter:

Flekkefjord kommune: Løgene, Gylandsvassdraget, Siraelva, Roligheten, Rasvåg, Hidra og Kirkehavn

Kvinesdal kommune: Sandebukta.

Alle ovennevnte tellinger er utført av Svein Grimsby.

Farsund kommune: Kyststrekningen Sigersvoll til Lundevågen, Farsund havn, Spinds kyststrekning, Strømmen/Helvikfjorden, Slevdalsvann, Nesheimvann, Kråkenesvann, og Hanangervann. De to sistnevnte lokalitetene var helt islagte og ingen vannfugl ble observert.

Følgende deltok i tellingene: Ole J. Andreassen, Marton Berntsen, Gustav Ersdal, Tor Oddvar Hansen, Bjørn Erik Hellang, Ole M. Høyland, Nils H. Lorentsen, Kåre Olsen, Oddvar Pedersen, Sverre Sandersen og Arnt-Helge Stølen.

Lyngdal kommune: Rosfjorden

Observatører: Leif Egil Gabrielsen og Oddvar Pedersen.

Mandal kommune: Sånun - Tregde - Harkmark.

Observatører: Bernt K. Knutsen, m.fl.

Kristiansand kommune: Otra fra Vennesla til Lundsbrua, Kr.sands havneområde, Holskogkilen - Langenes.

Søgne kommune: Høllen/Åros.

Observatører (Kr.sand^d/Søgne): Bjørn V. Olsson og Jørn O. Hansen.

Vennesla kommune: Kwartstein bru til Vennesla, Venneslafjorden.

Observatører: Kenneth Moseidjord, Jørn O. Hansen, Bjørn V. Olsson.

Alle observatører takkes herved for innsatsen!

Husk vannfugltelling også i 1981! Datoene er 10.-25. januar og 8.-15. mars, med hovedtelling 18. jan. og 15. mars.

Grip kikkerten og bli med!

A R T	måned	VENNESIA	SØGNE	KR.SAND	MANDAL	LYNDAL	FARSUND	KVINNES- DAL	FLÆKE- FJORD	S U M
STORLOM	j m						4			4
SMÅLOM	j m						1			1
DVERGDYKKER	j m						7 5		11 5	18 10
HORNDYKKER	j m						2		2	2 2
STORSKARV	j m				7 23		61 81	6 2	35 19	109 125
TOPPSKARV	j m				5 3					5 3
SKARV SP.	j m			1	57					57 1
GRÅHEGRE	j m				2	1	3 4			6 4
CANADAGÅS	j m	17			12 27		10 10			22 54
GÅS SP.	j m						2			2
KNOPPSVANE	j m				2		3		1	1 5
SANGSVANE	j m	4		4	2 2		3 17		4	9 27
SVANE SP.	j m				2					2
GRAVAND	j m						39			39
STOKKAND	j m	34	3	116	147 135		178 300	28 11	78 62	431 661
KRIKKAND	j m						1 23			1 23
TAFFELAND	j m						2			2
TOPPAND	j m				3					3
ÆRFUGL	j m						119 57		2	121 57
SVARTAND	j m						2 88		11	2 99
SJØORRE	j m						70 75			70 75

A R T	måned	VENNESLA	SØGNE	KR.SAND	MANDAL	LYNGDAL	FARSUND	KVINNES- DAL	FLEKKE- FJORD	S U M
HAVELLE	j m						60 146			60 146
KVINAND	j m	53	10	93	31 40		530 837		42 44	603 1077
DYKKAND SP.	j m				62 124		50			62 174
LAPPFISKAND	j m						1		1	2
SILAND	j m			3	24 99	1	4 20		1	30 122
LAKSAND	j m	5		3	2 7	3	26 33		11 17	42 65
FISKAND SP.	j m								1	1
VANNRIKSE	j m						2			2
SIVHØNE	j m						1 1		1	2 1
SOTHØNE	j m				8 8	1	2 6		5 5	16 19
TJELD	j m		2	4	6		18			30
SANDLO	j m						20			20
VIPE	j m		1		5		252	5		263
MYRSNIPE	j m						1 43			1 43
FJÆREPLYTT	j m						4			4
RØDSTILK	j m						1			1
STORSPOVE	j m						14			14
SMÅSPOVE	j m						1			1
LAPPSPOVE	j m						8			8
RUGDE	j m					1	3			4
ENKELTBEEKAS.	j m						1 4			1 4

A R T	måned	VENNESLA	SØGNE	KR. SAND	MANDAL	LYNGDAL	FARSUND	KVINNESDAL	FLEKEFJORD	S U M
SMÅVADERE SP	j m						3			3
HETTEMÅKE	j m			323	101 42		32 144	2 5	5+ 5	140+ 519
SVARTBAK	j m					1	56 58			57 58
GRÅMÅKE	j m						634 463			634 463
FISKEMÅKE	j m						25 314			25 314
SILDEMÅKE	j m						2			2
MÅKE SP	j m					50	133 692			183 692
ALKE	j m								1	1
ALKEKONGE	j m							1 1		1 1
SKJÆRPIPLERKE	j m						38 105+			38 105+
STÆR	j m				7 468		30 440+	10	50 12	87 930+
FOSSEKALL	j m	2			9 6				11 8	20 16
S U M	j m	115	16	547	481 997	57 1	2035 4390	37 34	261 189	2871 6289

VELKOMMEN TIL FOTOHANDEL

Knutsen's Fotostudio A.s

Fotograf: TORHILD EIKERAPEN
Torvg. 9, 4550 Farsund — Telefon: 043-90 201

Nesheimvann 78

Oddvar Pedersen

Et nytt kapittel om Nesheimvann, denne gangen omhandlende observasjoner fra 1978.

Aktiviteten ved vannet var liten sammenliknet med 1977, da undertegnede nesten hele høsten holdt til på Ullerøy.

Kun 133 arter + 3 underarter ble observert. Av disse var 5 arter ikke tidligere registrert ved vannet, slik at pr. 1/1-79 er 195 arter + 5 underarter observert ved Nesheimvannet.

De nye artene:

Smålom: 1 ind 1/10. Gustav Ersdal (GE)

Gråstrupedykker: 2 ind 24/4 og 28/4. 1 ind 25, 26 og 29/4.

Oddvar Pedersen (OP)

Steinvender: 2 ind 19/9. OP

Temmincksnipe: 2 ind 19/9. OP

Gulsanger: 1 ind sang Vansebekken(v/brua) 7/6. OP

Andre interessante observasjoner:

Dvergdykker: 1 ind 1/2, 10/12 og 15/12 OP. 3 ind 25/11 GE.

Horndykker: 1-2 ind 1. og 4/11 GE/OP.

Canadagås: 1 ind 19/11 GE.

Sædgås: 1 ind 22/1 Sverre Sandersen (SS). 5 ind 24/3 OP.

2 ind 27/3 Tor O. Hansen (TOH)/OP.

Knoppsvane: 2 ad 3/1-8/4 OP/GE. 1 ad 24/4-15/5 OP.

Sangsvane: Ugunstige isforhold for arten: Maks. ca. 60 ind.

17/3 OP. Siste obs.: 3 ad 15/4 OP. Første obs.

høst: 1 ind 21/10 OP.

Dvergsvane: 2 ind 5/4 GE. Andre observasjon.

Stjertand: 1 par 25/5 OP.

Knekkand: 1 hann 9/5 OP.

Skjeand: 1 par 15/5 og 30/5. OP.

Taffeland: Flere obs., max. ca. 20 ind 12. og 17/11. OP

Lappfiskand: 1 hann 3/1, 8/1 og 15/1. OP/TOH/SS

1 hunn 21/2-1/3 OP. 1 hann 24/3-27/3 OP.

1 hann + 1 hunn 10/12. OP/GE.

Fjellvåk: 1 ind 22/11 og 29/11. OP.

Musvåk: 1 ind 26/12 TOH.

Kongeørn: Andre funn: 1 ind 12/12 OP.

Myrhauk: Bl.a.: 1 hunn 19/2 SS.

Sivhauk: 1 ind 26/5. OP.

Lerkefalk: 1 ind 29/4 OP. Andre funn.

Dvergfalk: Bl.a.: 1 ind 25/11 OP.

Vannrikse: Obs. jevnlig i vinterhalvåret i Løgan, mindre antall
en tidligere år. Maks. 4-5 ind. OP.

Sivhøne: Få obs. gjennom hele året. OP.

Sothøne: 1-5 ind 3/1-8/4. min. 8 ind 13/12 og 1 ind 18-19/12 OP.

Dvergsnipe: 1 ind 14/9, 2-3 ind 19/9 OP.

Polarsnipe: 2-3 ind 19/9 OP.

Sandløper: lind 11/9, ca. 5 ind 19/9 OP.

Brushane: ca. 35 ind i flokk 19/9 OP.

Sotsnipe: 1 ind 19/9 OP.

Svarthalespove: 1 ind 8/4 OP og 9/4 TOH.

Lappspove: 1 ind 19/9 OP.

Kvartbekkasin: 1 ind 12/11 og 6/12 OP.

Skogdue: 2 ind 26/4 OP/TOH og 3 ind 3/5 OP.

Hornugle: 1 ind 6/4 OP.

Gulerle: liten bestand av både sørl. og engelsk. OP

Nøtteskrike: Div. obs. jan.-mars OP.

Kornkråke: 1 ind 24/3 OP.

Rørsanger: Mange syngende hanner OP.

Myrsanger: 7 syngende hanner. OP

Munk: 1 ind 5/4 OP.

Møller: Opptil 2 syngende hanner. OP

Duetrost: 1 ind 5/4, 2 ind 7/4 og 1 ind 1/5 OP.

Snøspurv: 4 ind 29/1 OP. ca. 25 ind 15/12 OP.

Enghauk,^o CIRCUS PYGARUS, OBSERVERT PÅ LISTA 1979.

KÅRE OLSEN

Søndag 13.5.1979 befant jeg meg i utkanten av et våtmarksområde på Lista. Som jeg sto og speidet utover området ble jeg oppmerksom på en rovfugl som jeg umiddelbart tok for å være en myrhauk hann (arten er forholdsvis vanlig under trekket på disse kanter). Jeg sto delvis skjult under et tre og fuglen var antagelig ikke oppmerksom på meg for den tok en sving bortom den lille myra hvor jeg var. Og her fikk jeg se den på kloss hold, inntil ca. 10 meter.

Og nå gikk det raskt opp for meg at det var riktig en sjelden gjest jeg hadde foran meg, nemlig en enghauk hann.

Iøynefallende var den slanke, lysegrå kroppen med lange, smale vinger og en lett og hoppende fluktmåte. Gjennom kikkerten kunne jeg også skjeldne brunaktige lengdestriper på undersiden. Svarte vingespisser og en svart stripe på vingenes bakkant samt jevnt grå hale var også tydelige.

Fuglen fløy 4-5 meter over bakken, litt hit og litt dit, tilsynelatende jaktende etter bytte, og den forsvant ut av området etter kort tid.

Enghauken holdt seg tydeligvis i området noen tid, dagen etter (14.5) fikk nemlig også Oddvar Pedersen se den. Etter å ha blitt tipset om at en mulig enghauk hadde holdt seg i området siden middagstider, oppsøkte han stedet utpå ettermiddagen. Og han fikk snart øye på fuglen som han beskrev som en hann av kjerrhauk-slekten dog uten myrhaukens tydelige V-formede vinger. Fluktmåte mer lik tårnfalk, og den "stillet" også flere ganger på tårnfalkvis med svirrende vinger og lys, utbredt stjert. Jaktet etter bytte på bakken. Etterhvert kunne han notere seg alle enghaukens feltkjennetegn. Også 16.5. ble enghauken observert en kortere tid i samme område.

Denne observasjonen som er godkjent II^o av NSKF er den 5. som er kjent fra Norge. Tidligere er en juv. hunn skutt på Bru,

Jæren den 13.9.1918, 1 juv. skutt Øyestad ved Arendal 16.8.1959, 1 hann obs. Mølen, Brunlanes den 14.5.1977 og 1 hann obs. Store Færder, Tjøme den 5.5.1978.

Når jeg har beskrevet denne observasjonen fra Lista 1979 såpass grundig er det med tanke på å gjøre alle fugletittere oppmerksom på at det kan lønne seg å studere nøye alle kjerrhaukene en måtte komme til å treffe på ute i naturen. I farten kan en lett forveksle artene, spesielt humnuglene og ungfuglene byr på problemer i så måte.

Rovfugl er alltid en interessant fuglegruppe å studere og når en en sjelden gang kommer over en såpass sjelden art som enghauk blir det en opplevelse som sitter lenge i minnet.

NYE

FRIMERKER

MED

FUGLEMOTIV.



Det norske postverk begynner å komme seg med valg av frimerkemotiver, nå får nemlig også fugl plass på merkene!

18. april 1980 ble det gitt ut fire merker med fuglemotiv, to merker med verdien 1,00 ble prydet med unger av tjeld og stokkand tegnet av Jon Fjeldså, og to merker med verdien 1,25 med kjøttmeis og fossefall tegnet av Viggo Ree. Merkene utkom i hefter, 5 av hver, av krone-verdiene i ei, og av 1,25 i ei annen.

Det ser ut til at fugl skal bli motivet på bruksfrimerkene i hefter en stund framover - meget prisverdig!

I anledning portoforhøyelsen 1/3-81 kommer det ut nye frimerker med fuglemotiv 26. februar, 2 merker med verdien 1,30 og 2 med verdien 1,50. Motivene blir dverggås, vandrefalk, lunde og teist. Merkene med dverggås og teist vil utvilsomt glede motivsammlere, jeg kan ikke huske å ha sett at andre land tidligere har gitt ut med disse arter. Kunstner er igjen Viggo Ree.

Tidligere har norske frimerker hatt skuffende få fuglemotiver, kun 2 skikkelige fuglemotiver kan registreres, nemlig et merke fra 1970 med havørn i anledning naturvernåret, og den felles-nordiske utgaven "Nordens svaner" (sangsvaner) fra 1956. Ellers kan en finne mer eller mindre stiliserte fugl/bakgrunn-illustrasjon av fugl på 3 merker. Først på Verdenspostforeningen 1946, 40 ø., stilisert due (brevdue); Sjømannsmisjonen 1964, måker i flukt blant master og kirkespir, samt 20 årsdagen for frigjøringa 1965 med stilisert due igjen (fredsdue).

redop

Rustand*, TADORNA FERRUGINEA, PÅ LISTA VÅREN 1979

KÅRE OLSEN

Stundom får Lista besøk av sjeldne fuglearter. Våren 1979 var særlig rik på slike godbiter. Her skal gis en kort omtale av en rustand som hadde tilhold i området ved Lista fyr i tiden 1.4. til 17.4. 1979.

Været var mildt i siste uke av mars, med overveiende sørøstlige vinder og med temperaturer opptil +7° C. Spesielt 30. og 31.3 var det stille, mildt og fint vårvær.

Muligens var dette værslaget medvirkende til at rustanda dukket opp her.



VÅGSVOLLVÅIEN - Obs.sted for rustanda.
(Rustand-bildet nådde dessverre ikke fram til red. i tide). fotop

Marton Berntsen har innrapportert at han så fuglen nesten daglig i brakkvannområdet "Vågsvollvåien" i tiden 1.4. - 13.4. Enkelte ganger så han den også i Sevika ved Steinodden - ca. 1 km i nordvestlig retning. Tor Oddvar Hansen meldte at han så fuglen daglig 9.4. - 17.4. Selv fikk jeg se den 16.4.

Rustanda, en hann, var temmelig sky, men ved hjelp av det velkjente trikset med å kjøre innpå i bil, lyktes det å komme den på brukbart hold og Tor Oddvar fikk også tatt noen fotos av den. Iøynefallende var den rustbrøde fjærdrakten og med det lysere hodet med en smal svart ring rundt halsen, hvitt vingefelt og svarte vingespisser skillte den seg markert ut fra gravendene som holdt seg i området. Den syntes å fore-

trekke å gå rundt og beite på ganske grunt vann eller tørrlagte sand- og mudderbanker. Til sine tider var den ganske aggressiv ovenfor gravendene som holdt til i området. Kom de for nær, jaget den dem ofte vekk og forfulgte dem i lufta - opptil ca. 50 m. Dersom anda ble skremt av folk, fløy den utover og la seg på sjøen.

Rustand er, såvidt jeg har kunnet finne ut, funnet ca. 16 ganger tidligere i Norge. De aller fleste er gjort i slutten av forrige og begynnelsen av dette århundre, men i det siste tiåret er den igjen blitt sett litt oftere. I Vest-Agder er rustand funnet en gang tidligere. Det gjaldt en fugl som dukket opp i Randesund ved Kristiansand midt i juni 1970. Den 17.6. lyktes det Eldar Wrånes å få tak i fuglen og det viste seg det var en hunnfugl med defekt vinge. Den ble overlatt Kristiansand Museum som fant ut at anda trolig stammet fra Kristiansand Dyrepark, hvorfra 3 rustender var forsvunnet tidlig om våren. Og på denne bakgrunn har vel observasjonen egentlig liten verdi rent faunistisk. (Disse opplysninger stammer fra P. Valeur i Kr.sand Mus. Årbok 1970).

Skyheten og adferd ellers, tyder på at rustanda fra Lista 1979 var en vill fugl, og den er da også godkjent som sådan av NSKF (Godkjent I¹).

Rustand er egentlig i storutstrekning en innlandsfugl, i motsetning til dens slektning gravand, og dens naturlige utbredelse er i Sør-Spania, Nord-Afrika samt Balkan og Sør-Russland østover til Mongolia. Hvorfra Lista-individet stammer blir selvfølgelig ren gjetning.

Håpet om at rustanda skulle holde seg i området som en ekstra godbit for deltagerne på NOF årsmøtet 1979 ble dessverre gjort til skamme, men for oss som fikk se den var det en fin opplevelse.

HVERT LOKALLAG - SIN "VIGNETTFUGL":

I likhet med Lista l.l. bør hvert lokallag i V.Agder skaffe seg en "lokallagsfugl". På tegnet denne, og bruke vignetten ved meddelelser i Piplerka, på egne program, rundskriv til medlemmer, brevark, o.s.v. Oppfriskende (og gjenkjennende) i hverdagen!



Brilleand^o, MELANITTA PERSPICILLATA, PÅ LISTA HØSTEN 1979

GUSTAV ERSDAL

Under en tur på sanden 20. november 1979 oppdaget undertegnede en uvanlig fugl utenfor Kviljoødden.

Det var ei dykkand som lignet en sjøorre hann både hva farge og størrelse angikk, men den skilte seg fra disse ved et stort lyst felt i bakhodet, samt en lys tegning på kinnet. Nebbet var sterkt farget i rødt, hvitt og gult. Vingene var dessuten helt svarte, uten sjøorrenes hvite vingefelt.

Disse observasjonene ble gjort på hundre meters hold under ugunstige lysforhold og med en 8 x 40 kikkert. De var således på ingen måte tilfredstillende, men fuglen ble allikevel bestemt til BRILLEAND, hann.

Senere på dagen var jeg ute sammen med OP i håp om å få se fuglen på ny, men turen gav negativt resultat.

25. november var så en begrenset andel av lokallagets mange medlemmer ute på ekskursjon i området.

Vi hadde postert oss på Havikodden, og etter en del søking med kikkert og teleskop ble så brilleanda igjen oppdaget. Den lå

like innenfor oss i Tarevika, og det var rik

anledning til å studere den flotte fuglen. Nå

kunne vi også se det hvite feltet i pannen og den hvite ringen som strekker seg fra nebbet og opp mot øyet.

Samtlige ekskursjonsdeltagere glemte både vinden og kulda, og stemningen nådde de store høyder. Undertegnede utførte sågar en revidert utgave av tranedans.

Det ble gjort forsøk på å fotografere fuglen, men avstanden var for stor.



BRILLEAND OBSERVERT!

Fra Havika 25.11.79, fra v. HS, kikkert av CB, og BEH. I forgrunnen luggen av forfatteren.

30. november var Kåre Olsen nedom Havika, og også han fikk se brilleanda. Også han fikk notert ned en grundig feltbeskrivelse, mens han studerte fuglen, både gjennom kikkert og teleskop, i tiden mellom kl. 1400 og 1530 denne dag.

Området ble besøkt flere ganger i løpet av desember uten at brilleanda påny ble observert.

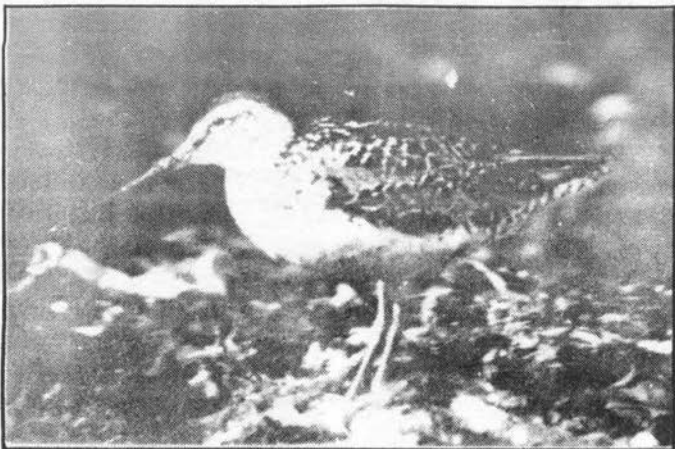
Til og med 1978 ser det ut til at brilleanda er blitt observert 5 ganger i landet, Bergen 1893, Rogaland jan.-mars 1976, Rogaland juli 1976, Sør-Trøndelag jan. 1977 og Finnmark juni 1978. Altså ser det ut til at Lista-observasjonen er den sjette i Norge, hvis ikke det da kiler seg inn andre observasjoner innimellom.

Langnebbekkasinsnipe,* LIMNODROMUS SCOLOPACEUS,

PÅ LISTA HØSTEN 1975.

TOR ODDVAR HANSEN

På en av de beste trekkdagene for vadere i 1975, 19. august, fotograferte jeg på Tjørveneset en hel del vadere fra et kamuflasjeskjul jeg hadde satt opp. Da jeg fikk filmen tilbake fra fremkallingen, merket jeg meg denne vaderen som satt der



Listas langnebbete bekkasinsnipe fra Tjørveneset høsten 1975.

Foto: Tor O. Hansen.

Overført fra dias. Dessverre er kvaliteten blitt heller dårlig.

lett sammenkrøket. Jeg husket fremdeles denne vaderen som bare hadde et helt kort opphold foran meg på tangvollen. Alle ting må jo forklares, så også dette. Konklusjonen ble følgende: Lappspove i sommerdrakt som satt litt sammenkrøket i vinden (slik de ofte gjør). Dermed var den saken klar. Bildet ble blant annet vist på et fellesmøte med Rogalandsavdelingen - ingen reaksjon på at det var en lappspove.

I årene som så fulgte begynte jeg etterhvert å se litt nøyere på bildet. Var det virkelig en lappspove? Den tilgjengelige litteratur ble studert - uten resultat. Det eneste den lignet på var en lappspove i sommerdrakt.

Men så skjedde det noe. Da jeg fikk tilsendt Vår Fuglefauna nr. 1 - 1979 - jeg var da i Bardufoss på militærtjeneste - og fikk se NSKF-rapporten, var det et bilde av en fugl som slo mot meg, nemlig et av kortnebbekkasinsnipe. Den hadde jeg da sett et bilde som lignet mistenkelig på, men hvor? Jeg kom så til å tenke på "lappspove-bildet" jeg hadde.

Noe av det første som ble gjort på førstkommande perm, var sjekke opp dette. At det ikke var en lappspove kunne ihvertfall sies, men var det en bekkasinsnipe?. Jeg kjørte ned til Oddvar Pedersen. All tilgjengelig litteratur ble igjen nøyere gransket. De fleste bøkene gav lite svar, men ei nordamerikansk felthåndbok gav likevel noen hint, fuglen måtte være enten langnebbet eller kortnebbet bekkasinsnipe. Trolig førstnevnte, ble vi enige om.

Fotoet ble så sendt inn til NSKF, og en del måneder etter kom det svar - fuglen var godkjent som **LANGNEBBEKKASINSNIPE**, (*Limnódromus scolopáceus*).

Fuglen føyde seg inn som den fjerde i Norge, tidligere var den blitt observert på Jæren i 1969, Ø.Pasvik i 1974, Nord-Trøndelag i 1974. Etterpå er den ihvertfall blitt observert på Jæren i 1976.

Denne observasjonen er et varsko på at det kan finnes mye rare vadere langs Lista-strendene om høsten, hold øynene åpne og kikkerten i topp stand!

Sumpsanger,* LOCUSTELLA LUSCINIODES, PÅ LISTA VÅREN 1979

ODDVAR PEDERSEN

Ved halv ti-tiden om kvelden 30. mai -79 befant Kåre Olsen seg ved Slevdalsvannet på Vest-Lista på en av sine mange fugleturer. Været var utmerket, stille, noe tåkete, og temperaturen var ca. 17 ° C.

I nordvestre deler av vannet fikk han høre en gresshoppesanger-liknende sang. Godeste Kåres hjerne registrerte med en gang at her var det noe som ikke stemte, sangen kom fra tett takrørvegetasjon, og sangen var tydelig raskere enn gresshoppesangerens, og lå tydelig høyere i toneskalaen enn denne. Fuglen måtte da være en sumpsanger, *Locustella luscinioides*.

Neste kveld ble undertegnede invitert til Slevdalsvann av Kåre, men vi fikk dessverre ikke høre noen sumpsanger, vi var antagelig ankommet for tidlig til forestillingen.

Det gikk en fjortendagers tid, og om kvelden, kl. 22.45, 14. juni s.å. kom jeg syklende gjennom Groda mot Borhaug. Ørene strittet plutselig i småregnet, mistenkelig lyd nådde trommehimmene. Sykkelen ble raskt kjørt i grøfta, og beine veien, gjennom regnvåte enger, ble tatt. Jo, så men! Der uti sang sumpsangeren, midt i Slevdalsvanns tette takrørskog på nordvestsida. Sangen var langt raskere enn gresshoppesangerens (hadde nettopp hørt en på Meberg), og tydelig høyere i toneskalaen (iflg. mitt umusikalske øre). Fuglen sang ivrig hele tida, for det meste uten stopp, og den sang fortsatt selv om jeg forlot den kl. 23.15.

Kvelden etter var jeg på plass ved Slevdalsvannet kl. 22.10, med lydbånd både med og uten sumpsanger.

Kl. 22.30 begynte sumpsangeren å synge, først korte strofer, etterhvert lengre. Jeg vandret en del stykker ut i takrørskogen for å komme tettere innpå sumpsangeren med mikrofonen. Se den fikk jeg ikke, men et brukbart lydbåndopptak ble gjort, og en utrolig tett rørsangerbestand oppdaget jeg.

Igjen fikk jeg notert meg at sangen var raskere enn gresshoppesangerens, og høyere i toneskalaen.

Etter å ha kommet meg ut av takrørjungelen igjen, oppdaget jeg at det stadig dukket opp Lista-ornitologer, det hadde tydelig ryktes! Snart var både Kåre Olsen, Gustav Ersdal, Sverre Sandersen og Marton Berntsen ankommet til den store forestilling. Og hyggelig ble det absolutt, sumpsangeren gjorde sitt ytterste for å tilfredstille oss. Vi ble dog litt engstelige for at den skulle overanstrenge seg da den i et strekk holdt på å synge i 38 minutter!, fra kl. 22.52 til 23.30. Den sang også i ca. 20 min. og i ca. 15 min. i et strekk.

Til stadighet blandet siv-, rør- og myrsangere seg inn i konserten, men disse måtte i natt nøye seg med å spille annenfioliner. Vi beveget oss litt sørover i området, og der sang jammen en gresshoppesanger en kort strofe fra en seljebusk, og vi fikk nyte dem begge i noen sekunder, og direkte sammenlikne dem.

Vi forlot arenaen i ett-tida, selv om sumpsangeren fremdeles var i sitt ess.

Sykkelturen tilbake til Vanse sammen med Gustav ble også absolutt givende, vi fikk med oss en del myrsangere, slik at endelig resultat denne natt ble 16 syngende myrsangere, en bråte rørsangere, og ikke minst en sumpsanger.

Også kvelden etter, i særdeles blåsende vær, ble lokaliteten besøkt av undertegnede og Rune Voie, Odda, dessverre med negativt resultat.

Kåre var igjen ved vannet 28/6, kl. 22.30, og igjen sang sumpsangeren ivrig fra sin sangplass i takrørskogen.

Etter dette ble ikke lokaliteten besøkt nattestid før langt ut i juli, og sumpsangeren ble da ikke hørt.

Dette funnet av sumpsanger ser ut til å være det tredje i Norge, idet den kun er påtruffet i Lille Stokkavannet, Stavanger mai 1968, og ved Borre, Horten i juni 1971.

I det hele tatt kan en regne med flere funn av arten i årene framover. I Sverige er den blitt observert syngende årlig siden 1967, med økende antall, til og med 1977 er det gjort minst 42 funn (iflg.: Unger, U., 1979: Vår Fågelvärld 38 - s. 45).

Så ofr nattesøvnen om våren, du blir ikke skuffet!

Bieteråret 1979 på LISTA

ODDVAR PEDERSEN

3. juni 1979 befant Marton Berntsen seg i Groda på Vest-Lista. Været var strålende, SØ bris, sol og temperatur godt over 20°C.

Han ble plutselig vár en flokk fargerike fugl som kom flyvende mot ham. De landet i en seljebusk ca. 150 m bortenfor ham. Og uten kikkert som han var, sneik han seg innpå dem, han kom 15-20 m fra dem, uten at de stakk av.

Fuglene var allerede da bestemt til bieter, Merops apiaster, 8 stk. samlet på et brett.

Nå fikk Marton studert dem nøyere, både sittende og flyvende, da de gjorde stadige utfall mot flyvende insekter.

Hode og nakke var rustbrune, vingeoverside røde/rustaktige, vingespissene blågrønne, og med svart markert kantlinje på vingenes bakkant. Stjerten blågrønn med forlenget spiss. Lys flekk i panna og gulaktig strupe. Undersiden blå.

Fuglene var på størrelse med en trost, med lange, brede og spisse vinger, som de ganske ofte "seilte" på. Fuglene var lite sky og på det nærmeste var de 5-6 m fra Marton, og de utstøtte av og til en lyd som han beskrev som "pryd, pryd". I 10-15 minutter betraktet Marton fuglene før de forsvant igjen.

18. juli samme år skulle det igjen bli observert bieter på Lista.

I 4-5 tida på ettermiddagen denne dag, befant ivrige Nils Helge Lorentsen seg ved Nesheimvann.

Mens en del ender på vannet ble studert, kom det flyvende en farverik fugl. Bieter! ble den øyeblikkelig bestemt til, og like etter kom det to til, den ene med mat i nebbet.

Fuglene hadde fugl strupe, rustbrune på hodet og nedover ryggen.

Grålige på arm- og håndsvingsfjærenes nedre del, rustbrun på øvre del av armsvingfjærene og armdekkfjær, og en liten grønn flekk på hånddekkfjærene. Nebb ganske langt og nedoverbøyd.

Fuglene fløy østover - på det nærmeste 2-3 m over Nils Helge.-

Været denne dag var bra, med god sikt, østlig vind og varmt.

23/8-79 skulle igjen Nils Helge treffe på bieter. Denne gangen var det i Kråkedalen, like øst for Vanse.

Under en tur i dette området denne dag fikk Nils Helge høre en lyd som han beskrev "prrrri...", med skarrende r-er, og som han øyeblikkelig kjente igjen fra fuglene ved Nesheimvannet. Fuglen fikk han så sett, riktignok bare siluetten, med litt bøyde, spisse vinger, og langt nedoverbøyd nebb.

Avstanden var ca. 20 meter.

Været var overskyet med regnbyger, SV bris, med sol innimellom.

Hvorfor så 3 bieter-obs. på Lista i 1979?

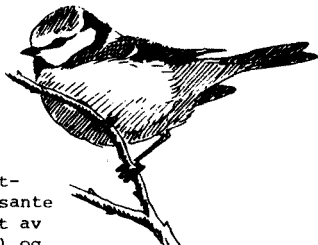
Værsituasjonen våren-79 måtte være spesiell. I det minste ble det et markert værsifte i slutten av mai, fra kaldt vær med NV-vind, til varmt vær med godt over 20 grader og østlig vind. Våren/sommeren -79 brakte mange sjeldenheter til Lista, som enghauk, rustand, sumpsanger, og bieter.

Det er dermed meget nærliggende å tro at værsituasjonen i Europa er årsaken til disse "forvillede" bieter, og de andre sjeldenhetene.

Bieteren er tidligere observert 6-7 ganger i Norge, sist i Rogaland i 1972. Funnene ovenfor representerer de første i Agder.

Prosjekt nordiske invasjonsfugler

Prosjektet drives av et utvalg av de nordiske fuglestasjonene, og i Norge deltar Averøya, Store Færder, Mølen, Revtang, Utsira og Giske. Hvert år utarbeides interessante og innholdsrike rapporter, hittil forfattet av Lars Lindell (1976), Göran Andersson (1977) og Jörgen Palmgren (1978 og 1979). Fra 1977 er rapportene illustrert av den dyktige tegneren Dan Zetterström. I "Vår Fågelvärld" 1980:3 side 194 betegner Ulf Lundgren dette prosjektet som et av de få samarbeid innen nordisk ornitologi som virkelig fungerer.



Du kan få vite mer om prosjektet ved å bestille rapportene, samtidig som du da støtter prosjektet økonomisk. Prisen er kr. 20,- pr. stk. (inkl. porto) som sendes over bankgiro 7166.30.92361 til Jørn Thollefson, Skoleveien 16, 3222 Veløy. Husk å skrive på blanketten hva innbetalingen gjelder.

MØLLER,* UNDERART SYLVIA CURRUCA BLYTHI, PÅ ULLERØY 1978.

Oddvar Pedersen

I 10-tida 8. oktober 1978 ble det på Ullerøy (Orn. St.), Farsund, fanget en møller, som ved nærmere undersøkelse viste seg å være av underarten blythi (tidligere kalt sibirmøller).

Fuglen var nesten identisk med vanlig møller, underart curruca, bortsett fra at 2. håndsvingfjer lå mellom 6. og 7. i lengde. Hos curruca er 2. h.sv.fjærs lengde vanligvis mellom 5 og 6. Vingelengden var 66 mm, og fuglen veide 14,3 gram. Fuglen ble fotografert og ringmerket, og sluppet igjen kl. 10.20.

Mølleren ble fanget igjen dagen etterpå, kl. 08.00, og veide denne gang 13,3 gram. Senere ble den ikke observert. Observasjonen var den seneste av møller ved stasjonen høsten 1978.

Observasjonen ser ut til å være den første både i Farsund kommune, og Vest-Agder fylke.



S.curruca blythi Ullerøy -78.

KRA, KRA ...



Stillitsen på Lista

Oddvar Pedersen

Helt siden 1970 er stillitsen, *Carduelis carduelis*, observert i hekketida på Lista. I 1973 fant Lars Bergersen det første reiret.

Siden da har stillitsen etablert seg flere steder, og en god del par ser ut til å hekke årlig på Lista.

Denne artikkel er et forsøk på å gi en oversikt over hvor på Lista stillitsen er observert i hekketida, foruten litt om forekomsten ellers i året.

Oversikt over lokaliteter den er observert i hekketida.

Som hekketida er definert fra 1/5 til midt i august, selv om det har vist seg at fuglene innfinner seg på hekkeplassen allerede i slutten av april, og mange juli/aug.-observasjoner er av lokalt, streifende fugl.

Numrene henviser til kartet på side .
Initialliste følger på slutten av artikkelen.

Lok. 1. Lebeltet v/ Lista Fyr.

1 ind 11/5-76. LB. Lite trolig hekkelokalitet, trolig fugl på trekk/streif.

Lok. 2. Vågsvollvåien.

5 ind 3/7-77. Ikke hekkelokalitet, trolig en familie på streif, eller ikke-hekkende fugl.

Lok. 3. Brekne.

1 ind 12/5-74. KO. 1 ind 2/5-73. KO. Fugl på trekk/streif.

Lok. 4. Slevdalsvann.

2 ind 20/6-75. TOH. 1 ind 18/8-75. TOH

Lok. 5. Groda.

3 ind 8/7-77. Uviss hekkelokalitet, trolig bare fugl på streif.

Lok. 6. Langåker.

1 ind fløy N 27/5-70 GL. 1 hann 28/5-77 EJ. 1 ind 29/6-77 EJ.
 Utvist om arten kan hekke i området, kanskje kan den hekke i
 området Flystasjonen/Slevdalsvann/Groda (sml. lok. 4 og 5),
 men det kan også være fugl fra Elledalen eller andre innenfor-
 liggende områder, på streif/matsøk.

Dessuten foreligger en obs. fra Lista flystasjon, nærmere
 sted ikke angitt: 1 ind 25/7-73. LB.

Lok. 7. Hervoll.

1 ind 4/7-77. OP. Kan hekke i omegnen.

Lok. 8. Langeland.

2 ind 2/7-75 KO. Trolig fugl fra Elledalen/Kalleberg.

Lok. 9. Oremarka.

1 ind 14/5-76. Trolig også dette fugl fra Elledalen.

Lok. 10. Kalleberg/Elledalen(Jørstad/Tomstad).

(Skravert felt + 2 svarte
 rundinger).

Fra hekketida foreligger
 observasjoner herfra siden
 1972: 2 ind Jørstad 2/5-72 LB.

I 1973 observert 3 ganger i
 mai; 1-4 ind., og LB gjorde
 dessuten Listas første reir-
 funn: 2 ad + reir med 4 pull
 10/6-73. LB.

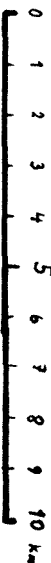
Fra 1974 foreligger 7 obs.
 av 1-2 voksne fugl fra områ-
 et. 30/6-74 observerte LB
 en voksen fugl som matet en
 ungfugl i Kallebergmarka;
 andre hekkefunn på Lista.
 Fra 1975 foreligger 7 obs.
 av 1-4 ind. i mai-august
 (alle LB). Ingen konkrete



HEKKELOKALITET FRA 1973. Foto: LB.



FARSUND

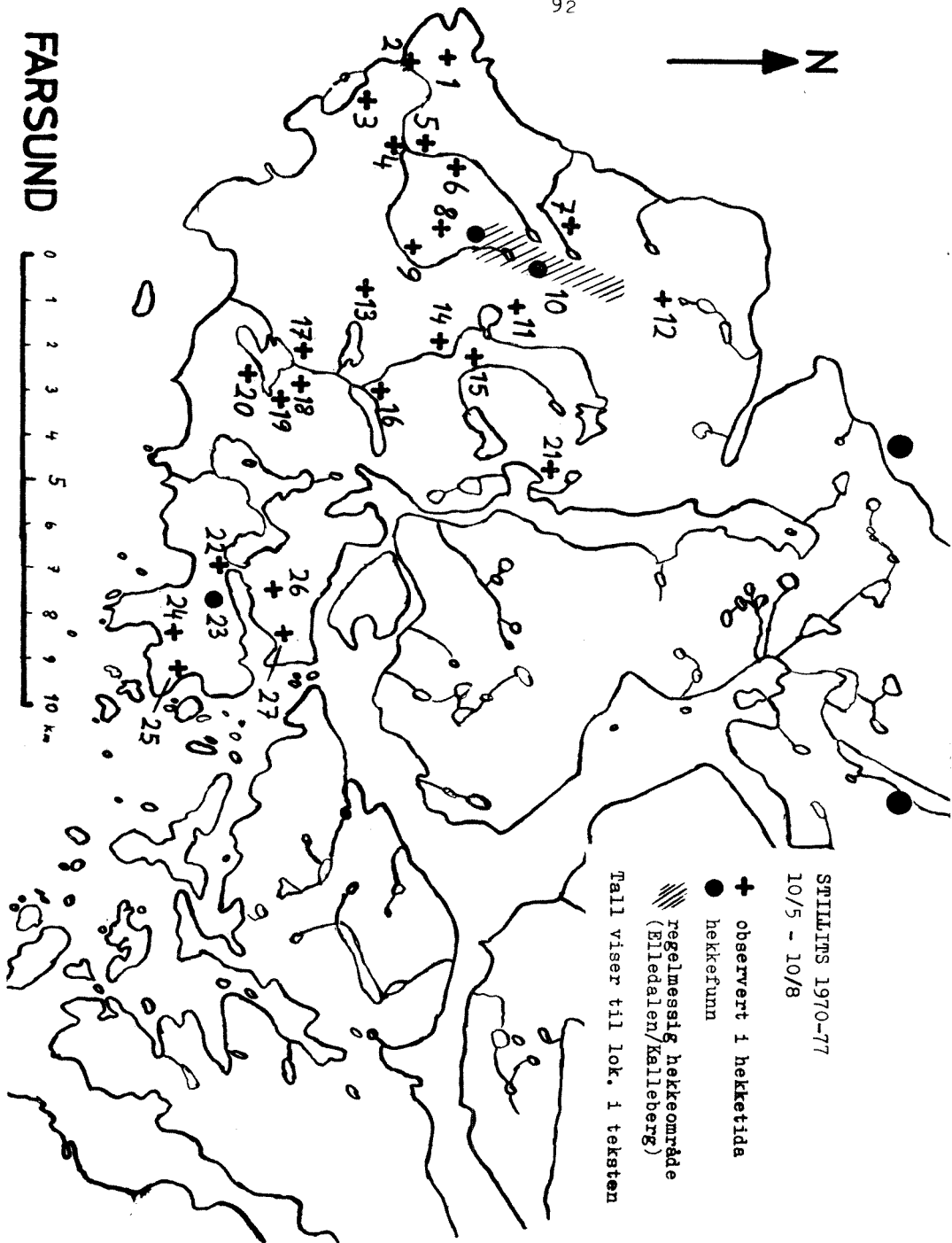


STILLITTS 1970-77
10/5 - 10/8

+ observert i hekketida
● hekketunn

regelmessig hekkeområde
(Elledalen/Kalleberg)

Tall viser til lok. i teksten



hekkefunn.

1976: 3 obs. av 1-2 ind. (OP/LB), men ingen tvil om at den hekket i Elledalen også dette år.

Fem obs. fra 1977 i tida 19/5-21/7, maks. 7 ind Tomstad 29/6 OP. Ellers bl.a.: 1-2 ind. med hekkeatferd v/ Tomstadtjern 26/6 OP.

Lok. 11. Tveit.

3 ind 27/4-75 og 2 ind 29/6-75. LB. Kan hekke i området, event. fugl fra Elledalen.

Lok. 12. Heskestad.

2 ind 10/8-74. HRH. Muligens hekkende, men mest sanns. fugl fra lenger nede i Elledalen.

Lok. 13. Maberg.

2 ind 25/5-77 OP. Hekking i området ikke utenkelig.

Lok. 14. Omdal.

1 ind 17/7-77. OO. Hekking her heller ikke utenkelig, liknende biotop som Elledalen.

Lok. 15. Reisvoll.

1 ind 17/7-77. OO. Som lok. 14.

Lok. 16. Vanse skole/Hetland.

2 ind 21/5-74 KO. 2 ind 23/7-74 TOH. Trolig hekkende i dette området, idet minste i 1974.

Lok. 17, 18 og 19. Nesheimvann/Ø. Vatne/N. Skeime.

1 ad Neshv(N.Skeime) 7/5-77, 1 ind Neshv. 20/5, 1 ind Vansebekken 23/5, 1 ind Ø.Vatne 25/5-77, 1 ind Neshv. 27/5, 2 ind 4/6-77, 1-2 ind 25/6-77. Alle OP. Meget trolig hekkende i området Nesheimvann/Ø.Vatne i 1977, da disse observasjoner samt atferd tyder på det.

Lok. 20. Kviljo.

2 ind 25/5-75 TOH. Tvilssom hekkelokalitet (mnaglene biotoper), trolig streifere fra andre områder.

Lok. 21. Frestadbukta.

1 ind 30/6-77. MB. Mulig hekkelokalitet.

Lok. 22. Lundevågen.

3 ind 16/5-75 KO. 1 ind 9/7-75 KO. 2 ind 18/5-76 KO. lind 30/8-76 OP. Kan hekke i området, men trolig matsøkingsområde for nærliggende hekkplasser (lok. 23).

Lok. 23. v/Lista Aluminiumverk.

2 ad matet 3 juv. 6/7-76 KO. Tredje kjente hekkfunn på Lista.

Lok. 24. Røyrtjern.

2 ind 8/8-76. OP. Mulig hekkelok., streif : ca 23? (event. 25?).

Lok. 25. Eikvåg.

3 ind 22/7-76 OP 2 ind 7/8-76 OP. Trolig hekking i området i 1976.

Lok. 26. Kaneheia..

8 ind 8/5-75 JJ. Antagelig bare trekk, men likevel mulig hekkelokalitet (biotopsmessig).

Lok. 27. Lauervik, Farsund.

2 ind 11/5-72 OO. Trolig bare streif/trekk.

Til og med 1977 er det altså gjort 3 konkrete hekkfunn på Lista. Hvor mange par hekker så årlig på Lista?

Selv ville jeg f.eks. i 1977, anslå bestander mellom 10 og 15 par. Dette kan synes høyt, men all den stund stillitsen er relativt anonym i hekketida, og dens hekkeområdet slettes ikke hører til de best undersøkte på Lista tror jeg at jeg har mine ord i behold. I tilknytning til det årlige hekkeområdet i Elledalområdet, vil jeg tro det hekket ca. 5 par i 1977. I Nesheimvannområdet 1-2 par, i Omdalen/Vanse skole 1-2 par, langs Framvaren (meget dårlig undersøkt område) 1-2 par og på Øst-Lista 1-2 par (Lundevågen/Eikvåg). Ellers ville en sikkert ha kunnet finne stillits hekkende i området mellom Farsund og Vanse (Buland, Stokke, Helvik, osv.). Dette er bare et temmelig vilt anslag, men utfra diverse

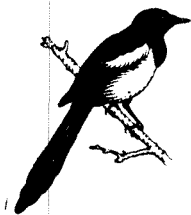
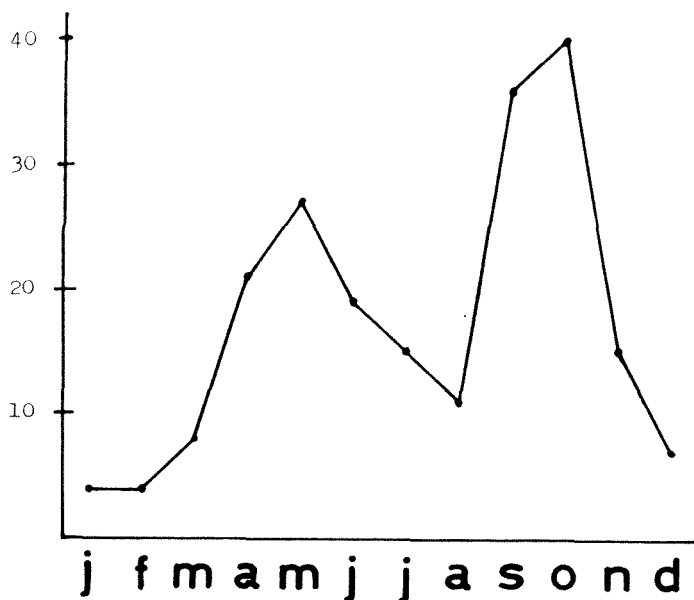
kriterier vil jeg tro det ikke er så langt fra virkeligheten. Personlig er jeg ihvertfall meget overbevist over at stillitsen er langt vanligere som hekkefugl på Lista enn observasjonene tyder på.

Fram til 1977 ser det ut til at stillitsen har økt betraktelig i antall på Lista, både vår/sommer, og trekk/overvintrings-observasjonene blir stadig hyppigere.

Noen tilsvarende økning ellers i Vest-Agder kjennes ikke, noe som er merkelig, da jo områdene øst for Lista ligger nærmere artens opprinnelige rugeområde her i landet.

Litt om forekomsten ellers i året:

Nedenforstående diagram viser alle stillitsobservasjonene fra Lista 1952-77, ordnet etter måned.



Det synes som om stillitsen gjør lite av seg i slutten av hekkeperioden. I august foreligger iallefall få observasjoner av arten, og da kun av få fugl sammen, maks. 5 ind ved en anledning. Er familiene allerede gått i oppløsning i august, og allerede forlatt Lista? Eller gjør de lite av seg i denne tida - august er jo heller ikke den mest aktive måned for kombinasjonen ornitologer/indre deler av Lista.

Trolig er noen av observasjonene fra slutten av måneden av fugl som allerede er på trekk.

Allerede første uke i september er stillitsen observert i større flokker på Flat-Lista - opptil ca. 30 ind. Er dette familier som er trukket ut fra indre deler av halvøya, eller er det fugl fra andre deler av landet på trekk?

Midtperioden i september har en god del observasjoner, men forholdsvis få individer samtidig, mens den fra siste uke av september igjen observeres i større antall, opptil ca. 30 individer samtidig. Første uke av oktober er den også observert mange ganger, med maks. 15 individer på en gang.

Videre utover i oktober er stillitsen observert jevnt i lite antall (maks. 8 ind v/ en anledn.), uten tegn til trekktopper, o.l. - en svak nedgang mot slutten av måneden.

Av november-observasjoner finnes 15 stk. - kun få fugl sammen, maks. 8 ind. Trolig for det meste fugl ^{som} "trekk-nøler", eventuelt streifer rundt/forsøker overvintre.

Altså ser det ut til at hovedtrekket over Lista foregår i månedskiftet september/oktober - med størst vekt på siste uke i september. Ellers foregår trekket fra slutten av august til begynnelsen av november.

Antall fugl på trekk over Lista ser ut til å variere år om annet. For eksempel ble det i sept./okt. 1976 kun observert stillits tre ganger, mot "normalt" (1972-75; 77) 13 observasjoner. (Og 1976 var slettes ikke noe inaktivt år i NOF/Lista).

Som overvintrende er det kun de siste 10 år den er registrert. Noen ind. obs. nov/des -72, og en obs. febr. -73. Ingen obs. vinteren 73/74. 1 ind obs. jan. -75. Vinteren 75/76 er hittil den vinteren det har vært mest stillits på Lista. 7 obs. i november av 1-8 ind.; 6 ind 31/12-75, 2 ind 10/1-76, ca. 80 ind 31/1, hvilket er den største flokken overhodet observert

på Lista; 20 ind 1/2 og 2 ind 23/2-76. Også enkelte observasjoner vinteren 76/77 (1-3 ind) og nov/des. 77.

Vårtrekket ser hovedsakelig ut til å foregå i april - og tildels ultimo mars/primo mai. Fugl forekommer i hekkeområdene på Lista allerede i midten/slutten av april.

Stillitsen forekommer i det hele tatt mer fåtallig og spredt på vårtrekk enn høsttrekk på Lista. I april 21 observasjoner av 1-4 individer. Mange mai-observasjoner dreier seg om revirhevdende/syngende og lett observerbare individer, derfor topp i denne måned.

I det hele tatt har stillitsen stadig blitt tallrikere på Lista, det meste av året, en absolutt gledelig utvikling.

Litteratur:

Ottar Osaland i Piplerka 1/73 (s.32-33) omtaler alle funn av stillitsen fram til og med 1972.

Lars Bergersen i 1/74 redegjør for det første hekkefunnet, samt tar med alle observasjonene fra 1973.

Ellers er det publisert stillitsobservasjoner i følgende nummer av Piplerka: 1/75, 2/76 og 2/77.

Initialliste:

Lars Bergersen - LB; Marton Berntsen - MB; Gustav Ersdal - GE, Tor Oddvar Hansen - TOH; Hans R. Henneberg - HRH; Eirik Jacobsen - EJ; Jerry Johansen - JJ; Gunnar Langhelle - GL; Ottar Osaland - OO; Oddvar Pedersen - OP.

APPENDIX:

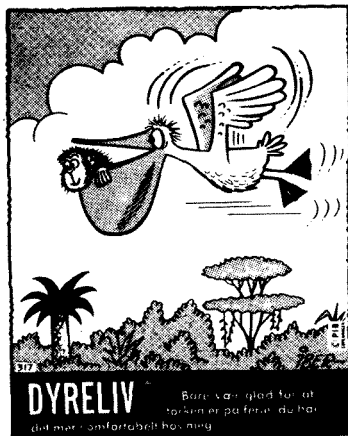
Tidligere upubliserte observasjoner til og med 1977 (og heller ikke nevnt i artikkelen). (Initialer - se ovenfor!)

4 ind Jørstad 13/4-75. LB
2 ind Nesheimvann 16/4-75. LB
1 ind Jørstad 4/5 og 9/6-75. LB
4 ind Jørstad (voksne) 21/6-75. LB
2 ad Jørstad 25/6-75. LB
2 ind Jørstad 29/6-75. LB

- 5 ind Kalleberg 13/8-75. LB
 1 ind Kalleberg 14/8-75. LB
 2 ind Kalleberg 1/10-75. LB
 1 ind Langåker 12/10-75. LB
 1 ind Verevågen 12/10-75. LB
 1 ind Kalleberg 23/5-76. LB
 1 ind Kalleberg 12/8-76. LB
 1 ind Kalleberg 11/10 og 16/10-76. LB
 2 ind Vansebekken 1/1-77. OP
 3 ind Brekne 22/2-77. MB
 4 ind Nesheimvann 19/3-77. OP
 7 ind Ø.Vatne 19/3-77. OP
 2 hanner Langåker 19/4-77. EJ
 2 ad Nesheimvann 28/4-77. OP
 4 ind Jørstad 19/5-77. LB
 3 ind Tomstad 20/6-77. EJ
 3 ind Elledalen 24/6-77. MB
 2-3 ind Tomstad 21/7-77. OP
 2 ind Kalleberg 28/8-77. LB
 1 ind Langeland 29/8-77. LB
 ca. 10 ind Nesheimvann 18/9-77. OP
 5 ind (juv.) Brekne 18/9-77. KO
 1 ind Steinodden-området 24/9-77. NOF/A.Agder
 ca. 10 ind obs. påkjørt (!) Lundevågen 3/10-77. KO
 6 ind Bryneheia 8/10-77. GE
 ca. 5 ind Ore 14/10-77. OP
 2 ind Nesheimvann 16/10-77. OP
 ca. 5 ind Vanse Kirkegård 16/10-77. OP
 2 ind Tjørve 18/10-77. TOH
 5 ind Tjørve 24/10-77. TOH
 2 ind Nesheimvann 29/10-77. OP
 1 ind Ø.Vatne 31/10-77. OP
 1 ind Nesheimvann 26/11-77. OP
 4 ind V. Vatne 9/12-77. MB



I 1770 laget fransk-
 mannen Jacques Vau-
 canson en mekanisk
 and som kunne flakse
 med vingene, svømme
 i ti til veg næring — og
 faktisk fordyrte den.



Skogdue og Duetrost

TALLRIKE PÅ LISTA VÅREN 1977

ODDVAR PEDERSEN

Hverken skogdua, *Columba oenas*, eller duetrosten, *Turdus viscivorus*, er noen vanlige fugler på Lista, de forekommer nesten utelukkende på gjennomreise vår og høst.

For skogduas vedkommende foreligger det i litteraturen kun mellom 20 og 30 observasjoner til og med 1976. De fleste er fra høsten (Maksimalt en flokk på 28 ind 9/10-54), men også enkelte funn fra våren, ialt 6, fra 5 forskjellige år:

- 1 ind Slevdal mai 1954. Eng. orn.
- 1 ind Groda 12/4-71. K.Olsen (KO)
- 1 ind Kalleberg 27/5-72. L.Bergersen (LB)
- 2 ind Nesheimvann 24/3-74. O.Pedersen (OP)
- 4 ind Lindland 27/5-74. T.O.Hansen (TOH)
- 2 ind Tomstad 3/5-75. TOH

For duetrostens vedkommende er situasjonen omtrent den samme, mellom 15 og 20 observasjoner er gjort til og med 1976.

Også her langt de fleste om høsten. De engelske ornitologene som var på Lista 1950-55, registrerte duetrosten årlig på trekk utfra Loshavn/Sønderhallheia, med maks. 26 ind 8/10-52. Observasjoner på Ullerøy (Orn.St.) tyder også på årlig forekomst på høsttrekk. Om våren er duetrosten kun registrert (iflg. litteraturen) to ganger t.o.m. 1976:

- 1 ind Brekne 29/4-74. KO
- 2 ind trakk NV Nesheimvann 1/4-76. OP

Sett på bakgrunn av disse få vår-observasjoner for begge arter, var det påfallende å kunne registrere både skogdue og duetrost regelmessig våren 1977, og begge i tildels stort antall.

Følgende skogdue-observasjoner ble innrapportert LRSK/V.Agder fra 1977; 24 i tallet.

- ca. 50 ind i flokk trakk N o/Vatnebukta, Nesheimvann 18/3. OP/G.Ersdal
- 4 ind fl. V s.m. 10 ringduer Slevdalsvann 20/3. KO
- 1 ind Nesheim/Hassel 23/3. TOH

12 ind v/Kviljobrønnen (rastet) 27/3. OP
 6 ind Kviljo (rastet; ikke de samme som ovenn.) 27/3. OP
 3 ind trakk Ø o/Hanangervann 28/3. OP
 11 ind trakk Ø o/ Hanangervann 29/3. H.Sørensen (HS)
 1 ind trakk N o/ Nesheimvann 3/4. OP
 4 ind lettet og fløy N Gunnarsmyr 3/4. KO
 2 ind Ullerøy, Spind 6/4. OP/HS
 1 ind Skarvøy, Spind 9/4. OP/HS
 2 ind trakk ØSØ o/ Nesheimvann 10/4. OP
 3 ind Rødland, Ø. 11/4. HS
 2 ind trakk NØ o/ Nesheimvann 11/4. OP
 ca. 20 ind Vågsvoll 14/4. TOH
 1 ind fl. N Vatne, V. (V/Slevdalsvann) 17/4. KO
 2 ind Groda, lettet og fl. N 20/4. KO
 3 ind Groda 20/4. TOH
 7 ind Tjørvemarks 24/4. TOH
 11 ind lettet og fløy N Tjørvemarka 24/4. KO
 20-25 ind Slevdalsvann 27/4. TOH
 2 ind Tjørvemarka 1/5. KO
 1 ind v/ Slevdalsvann 4/5. KO
 2 ind trakk VNV o/ Nesheimvann 13/5. OP.

Følgende duetrost-observasjoner ble innrapportert LRSK/V.Agder fra 1977; ca. 60 i tallet.

1 ind Nesheimvann 2/3, 5/3, 6/3, 10/3, 11/3. OP
 1 ind Brekne 14/3, 15/3, 19/3 (fl.SØ). KO
 min. 2 ind Nesheimvann 19/3. OP
 1 in Brekne 20/3. KO
 2 ind v/Slevdalsvann 20/3. KO
 5 ind Nesheimvann 22/3. OP
 1 ind s.s. 24/3. OP
 1 ind Røyrtjern 26/3. OP
 7 ind i flukt o/ Nesheimvann 27/3. OP
 2 ind Kviljo 27/3. OP
 9 ind Nesheimvann 3/4. OP
 1 ind Hanangervann 3/4. HS
 1 ind Steinsvollmyra 3/4. HS
 1 ind Vikelen, Spind 6/4. OP/HS

- 1 ind Lindholmen, Spind 7/4. OP/HS
- 1 ind Nesheimvann 10/4. OP/TOH
- 11 + 8 ind Nesheimvann 11/4. OP+HS
- 1 ribb funnet Nesheimvann 11/4. TOH
- 3 ind Prest-vann 11/4. OP
- 2 ind Lundevågen 11/4. B.K.Knutsen/L.E.Gabrielsen (BKK/LEG)
- 1 ind Rødland, Ø. 11/4. HS
- 10 ind Nesheimvann 12/4. OP +
- 1 syngende ind. Nesheimvann (Kviljosida) 12/4. OP
- 1 ind Bryne 12/4. OP
- 2 ind Ø. Hauge 12/4. OP
- 2 ind Lundevågen 12/4. OP
- 2 ind Prestvann 13/4. OP
- 1 ind daglig Rødland, Ø. 13/4-20/4. HS
- 21+ ind Nesheimvann 14/4. OP +
- 1 ind sang s.s. 14/4. OP
- 7 ind Nesheimvann 16/4. OP
- 14 ind Nesheimvann 17/4. OP
- 1 ind Vatne, V. (v/Slevdalsvann) 17/4. KO
- 5+14 ind Nesheimvann 19/4. OP
- 1 ind sang Steinsvollmyra 19/4. OP
- 1 ribb funnet Tjørveheia 20/4. TOH
- 1 ins sang Nesheimvann (Rødlandsbukta) 20/4. OP
- 1 ind sang Sæviktjern, Spind 20/4. OP
- 1 ind Lundevågen 20/4. OP
- 3 ind Nesheimvann 21/4. OP
- 2 ind s.s. 25/4. OP +
- 1 ind sang s.s. 25/4. OP
- 4 ind s.s. 26/4. OP
- 1 ind s.s. 28/4. OP
- 1 ind Einarsneset 1/5. OP
- 1 ind Nesheimvann 2/5. OP
- 1 ind sang Elledalen (Jørstad) 30/5. LEG/BKK



Hvordan disse forekomstene skal forklares, er uvisst.

Nærliggende er det å tenke seg at trekket er blitt forskjøvet vestover i forhold til vanlig trekkroute, p.g.a. vindretningene. Studerer en værddata fra Lindesnes fyr, ser en at fra og med 7. mars til 25. mars kom vinden hovedsakelig fra øst, kun med få unntak som korte perioder NV 8.-9. og 10., og SV den 17.

7. mars til 25. mars kom vinden hovedsakelig fra øst, kun med få unntak som korte perioder NV 8.-9. og 10., og SV den 17. Vindstyrken var stort sett mellom 2 og 6 knop (flau vind - lett bris). På ettermiddagen 14. mars blåste det imidlertid liten ØNØ/Ø-lig kuling (24 knop), hvilket var den sterkeste vinden i perioden. Etter 25. mars var vinden mye nordlig, og værtypen kald. Innslag av S/SØ-lige vinder 31/3-3/4. Videre NV daglig 4.-24. april, med opptil stiv kuling enkelte dager, men også innslag av NØ av og til. Fra 25. april til 30. skiftende fra Ø, via NV til Ø/SØ. 1.-8. mai østlige vinder, skiftende 9.-13. (vesentlig SV).

En skulle tro at den lange perioden med østlige vinder i mars skulle innvirke på trekkkruten, slik at i det minste en del individer fikk avdrift mot vest, selv om vindstyrken overveiende heller var svak. Den største flokken av skogduer (18/3) ble observert like etter perioden med de sterkeste østlige vinder, og en del duetrost-observasjoner ble også gjort i denne perioden. Men hovedmengden av både skogdue og duetrost ble observert etter denne perioden, og til tider med alt annet enn østlige vinder.

Alt i alt er materialet for spinkelt, og når heller ikke værdata fra sørover i Europa er studert, kan en ikke si noe sikkert om eventuelle virkninger på trekket/-rute av de to artene p.g.a. vindretningene våren 1977.

En annen mulighet til den store forekomsten på Lista våren -77, kan være at artene hadde en meget bra hekkesesong i 1976, slik at et langt større antall unger har vokst opp, og trekket har dermed fått et større omfang enn normalt våren etter.

Begge artene har jo en østlig, og tildels sammenfallende utbredelse i Norge. Dessverre er ikke værdata fra Østlandet fra våren/sommeren 1976 studert, slik at jeg har noen som helt mulighet til å vurdere dette.

En annen art, kornkråke, opptrådte også meget tallrik på Lista våren 1977 (tils. ca. 100 obs. jan.-juni - maks. ca. 50 ind - medio april). Også denne arten har østlig utbredelse i Norge, og forekomsten har kanskje samme grunn som for duetrost/skogdue? Det er til slutt i grunnen bare å oppsummere at skogdue og duetrost opptrådte meget tallrike på Lista i forhold til normalt, og at en ikke uten videre kan si noe sikkert om årsaken.

ANGÅENDE PROSJEKT "CANADAGÅS I FLEKKEFJORD".

KJELL GRIMSBY

I begynnelsen av juli måned slapp medlemmer fra Flekkefjord og Omegn Jeger- og Fiskerforening ut 30 canadagjess.

Hensikten med dette var at disse i løpet av 10-15 år skal bli jaktfugler.

Det ble satt ut 10 ind i Sandvann, 10 ind Fedjestad og 10 ind i Fodnestølvannet. Fuglene er merket med blanke ringer, hanner på venstre fot og hunner på høyrefoten, laveste verdi er 2261 og høyeste er 2291.

Til å begynner med ble fuglene holdt i garder, men etter fire uker ble de sluppet fri. Meningen var at de skulle få anledning til å ferdes fritt, men at de deretter vendte tilbake til gardene når kvelden kom.

Det er nå gått 5 måneder siden canadagjessene ble satt ut. Fuglene klarer seg godt og formen ser ut til å være på topp. Men et problem er at gjessene er litt for tamme, dette vises da også ved at noen av gjessene trekker opp på riksveien og nær bebyggelse. Av de 30 utsatte fuglene er to tatt av reven. Individene begynner nå pr. okt. så smått å røre på seg. Gjessene som ble satt ut i Fodnestølvannet har nå trukket ned i Siraelva, mens de som ble satt ut i Fedjestadtjernet har slått seg ned i Kongevoldvannet, og er faktisk observert så langt nord som til Fedåkgård. De 10 siste individer holder fremdeles til i Sandvann.

Når vinteren kommer vil i alle fall samtlige vann mer eller mindre islegges. Isfrie lokaliteter vil sannsynligvis være Siraelva, Gylandsvassdraget, v/ Ana Sira og spesielt Løgene skal nevnes. Det gjenstår å se hver hard vinteren blir og hvordan gjessene vil klare seg. Kanskje vil vi kunne beholde canadagjessene har i Flekkefjord i våre isfrie vassdrag og innsjøer. Eller muligens også dere på Lista vil kunne stifte bekjennskap med gjessene. Observasjoner samt funn bes innmeldt til NOF Lista lokallag eller undertegnede (tlf. 22409).

Myrsanger som superimitator

ODDVAR PEDERSEN

Et lite stykke om en myrsanger-opplevelse har lenge (ca. 2 år) ligget klar i "myrsanger-permen" min klar til å trykkes i Piplerka. Det har dessverre ikke passet å ta den med før nå. Imellomtida har det stått et lite stykke i SOF's Vår Fågel-värld om forskning omkring myrsangerens sang, dette vil jeg referere litt fra etter småstykket.



I 1978 fikk jeg høre den første syngende myrsanger-hann på Nesheimmyra (myrområdet nordvest av Nesheimvann, Lista) i halvelleve-tida om kvelden 29/5. Den satt og lot sin toner klinge vidt utover myra fra en orebusk midt i takrørskogen, sørvest i myra. Jeg hørte den allerede fra en avstand av ca. 600 meter i den stille vårkvelden, og merket meg med en gang at denne hann hadde finere sang, med flere innlagte hermelyder, enn noen andre myrsangere jeg tidligere hadde hørt. Etter en halvtimes dyp meditasjon like ved den praktfulle sanger, fortsatte jeg min vandring denne kveld.

--Men vendte tilbake til myra kvelden etter, denne gang sammen med Gustav (Ersdal). Og vi fikk igjen høre denne praktfulle sangeren, samt nok en myrsanger like ved, denne mindre rik på hermelyder.

Ved hjelp av medbragt lydbånd av dansk myrsanger og kassett-båndspiller, hisset vi "vår" myrsanger ekstra opp, og fuglen kom nærmere, og sangen ble enda mer intens. Notat-bøka ble dratt fram, og vi begynte å notere dens hermelyder. Slik holdt vi på en tre kvarters tid, fra ca. 2230 til 2315.

Det ble en fantastisk opplevelse fra minutt til minutt, en konsertforestilling av de store, fra svarttrost-varselrop til gråspurv-kvidder, fra gulsanger-sang til deler av nattergal-sang, fra heiloens fjellstemning til fantastiske kaie-tjak og fra sanglerke-sang til intense og naturtro tjelde-rop.

Enkelte av "herme-artene" var regelmessig flettet inn i sangen som kjøttmeis, gråspurv og løvsanger, mens andre bare av og til var å høre (stillits, gulerle, bokfink), og atter andre ble kun hørt en eller to ganger (skogsnipe, fiskemåke). Tilsammen fikk vi notert 25 forskjellige arter, og mange gåtefulle lyder forble uløste - imponerende! Følgende arters lyder ble registrert:

Tjeld	Sandsvale	Stør	Svarttrost	Bokfink
Heilo	Låvesvale	Kaie	Måltrost	Grønnfink
Rødstilk	Sanglerke	Gulsanger	Granmeis	Stillits
Skogsnipe	Gulerle	Løvsanger	Kjøttmeis	Gråsisik
Fiskemåke	Linerle	Nattergal	Gråspurv	Sivspurv



Den belgiske forskeren Francoise Dowsett-Lemaire har arbeidet en god del med identifisering av hermelyder i myrsanger-sangen. Blant annet har hun vært i Zambia to vintre, samt en måned i Kenya for å spille inn og lære seg afrikanske fuglearters lyder. Ved analyse av en stort antall belgiske myrsangere, har hun kunnet registrere 113 forskjellige afrikanske fuglearter! Hele 13 arter fantes hos alle myrsangerne, bl.a. flere Cisticola-sangere og en drongo. Dessuten har Dowsett-Lemaire kunnet avsløre at lyden "zäbi", som de fleste håndbøker regner som myrsangerens egen, kommer fra en varslertornskate-liknende fugl med navn Dryoscopus cubla (Eng.: Black-backed Puff-back).

I gjennomsnitt har det vist seg at belgiske myrsangere imiterer drøyt 75 arter, hvorav 60% av disse er afrikanske!

For de som måtte ønske å lese mer om dette, anbefaler jeg å slå opp i Vår Fågelvärld (SOF), nr. 2, 1980 - s. 121-122, eller IBIS 121(1979), s. 453-468. (Stykket i Vår Fågelvärld er et kort resymé av artikkelen i Ibis).

FUGLEOBSERVASJONER AV SPESIELL INTERESSE FRA VEST-AGDER

Hovedsakelig fra 1978

Bearbeidet av LRSK/Vest-Agder v/ Kåre Olsen



Også fra 1978 har det kommet inn en god del observasjoner fra våre medlemmer rundt om i fylket. Her følger en oversikt over det mest interessante fra endel kommuner, slik at det skal bli kjent for flest mulig - og ikke bare bli liggende å støve ned i vårt faunakartotek. Observasjonene er oppdelt kommunevis for at det skal bli litt mer oversiktlig å finne fram rent geografisk. Rapporter fra flere kommuner - og fra senere år - vil bli publisert i Piplerka fortløpende utover. Når intet årstall er oppført, er observasjonene fra 1978.

Alle nedenforstående observasjoner av arter som er oppført på rapport- og sjeldenhetslista er godkjent av LRSK/Vest-Agder.

Lindesnes kommune:

TOPPAND : 1 hann Syrdal 4.6. HV, TL.
 GLUTTSNIPE : 6 ind. Spangereid 29.8. HV, TL.
 DOBBELTBEEKKASIN : 1 ind. Spangereid 29.8. HV, TL.
 KATTUGLE : 1 ind. f. død under kraftledn. Syrdal 4.6. HV, TL
 1 ind Lindesnes fyr 29.8. TL.
 KAIE : 23 ind Spangereid 28.10. HV, TL.
 SVARTKRÅKE : 1 ind. mellom Vigeland og Snik 1.4. LEG, HK.
 Observatører: Hallvard Vinje - HV. Tor Lerbæk - TL.
 Leif E. Gabrielsen - LEG. Helene Kayser - HK.

MANDAL kommune: (NB! De fleste obs. er fra 1978, noen få også fra 1977).

STORLOM : 1 ind Ryvingen 9.9. RJ.
 DVERGDYKKER : 3 ind 15.1., 3 ind 5.3., 1 ind 11/4.,
 1 ind 12.11. - alle obs. i Leirvika av BKK.
 3 ind Jåbekkvann 29.3. HV.

- GRÅHEGRE : 1 ind Frøysland 22.2. HV.
- CANADAGÅS : 2 ind Sånun 5.3. BKK.
- GRÅGÅS : 1 par hekket på øy utenfor Mandal sommeren 1978. Reiret som ble ødelagt inneholdt rester som tydet på at det hadde vært 3 egg. Ovin Udø i Fædrelandsvennen 21.7.78.
ca. 53 ind trakk over V.Håland 12.4. og ca. 223 ind samme sted 18.4. HV.
- SÆD-/KORTNEBBGÅS : 8 ind fløy over Vestre Håland 11.4. HV.
- KNOPPSVANE : 1 par Aurebekkvannet 1.5. RJ.
2 ind ved Skarvøya i Mandalselva 23.9. RJ.
2 ind Sånun 12.3. BKK.
- SANGSVANE : 3 ad. og 4 juv. Jåbekkvann 12.12. HV.
- TAFFELAND : En lang rekke obs. fra Jåbekkvannet:
3 ind 12. og 13.11., 6 ind 15/11., 7 ind 18/11,
6 ind 19/11., 8 ind 20/11., 25/11, 28/11, 1/12.,
9 ind 4.12., 5.12, 6.12, 9/12. Alle obs. v/ RJ.
4 ind Leirvika 5.3. HV.
2 ind Mandalselva 5.3. HV.
- TOPPAND : 1 hann Jåbekkvann 4.12. RJ.
- HØNSEHAUK : 1 ind obs. flere ganger Vestre Håland i januar og oktober. HV.
- SPURVEHAUK : Flere obs. av 1-2 ind Vestre Håland, Mandal by, Leirvika og Skjebstad i januar, februar og mars. HV og BKK.
- FJELLVÅK : 1 ind Vestre Håland 11.7. HV.
- MUSVÅK : 1 ind V.Håland 18.11.77 og 15.9.78. HV
8 ind V. Håland 1.10.78. HV.
- KONGEØRN : 1 juv. V. Håland 30.10.77. HV.
- JAKTFALK : 1 ind Mandal 25.11.77. HV.
- VANDREFALK : 1 ad. V.Håland 25/9-77. HV. Slo etter kråke.
- Storfalk sp. : 1 ind Mandal 1.12.77. HV. Jaget due.
- SIVHØNE : 1 ind Kvisla 21.9. HV.
- SOTHØNE : 8 ind Leirvika 15.1. BKK.
- SKOGSNIPE : 1 ind Ihme 2.5. LEG, HK.

- TEISTE : 1 ind Ryvingen 23.9. RJ.
- LUNDE : 1 ind v/Hille-Mannevær 21.7. Terje Gabrielsen.
- SKOGDUE : 2 ind Vestre Håland 15.4. HV.
2 ind Buøy 12.3. BKK, HV.
1 ind Jåbekk 21.5. RJ.
- SNØUGLE : 1 hann Vestre Håland 8.10. HV.
- HUBRO : 1 ind et sted i Mandal 29/4. HV.
- JORDUGLE : 1 ind Vestre Håland 30.10.77. HV.
1 ind Vestre Håland 11.10. HV.
- HÆRFUGL : 1 ind Sånum 14.10. FJ.
- GRÅSPETT : 1 hann Sjøsandén, Mandal 17.12. HV.
- SVARTSPETT : 1 hann v/Vassmyr skole, Ihme 21.10.77. HV.
1 hunn s.sted 10.11.77. HV.
2 ind (hann og hunn) V. Håland 26.10. HV.
- DVERGSPETT : 1 hann V. Håland 30.12. 77 . HV.
1 hann V. Håland 6.4. HV.
1 ind V. Håland 17/5 og 25.11. HV.
- LÅVESVALE : Eksempel på meget sen hekking: Reir med 3 nesten flygedyktige unger Jåbekk 27.9. RJ.
- GULERLE : 23 ind Toftenes 13.8. HV.
- VINTERERLE : 1 hann Jåbekk 2.4. RJ.
- TORNSKATE : 1 hann Stusøy 24.5. RJ.
1 hann Hogganvik 12.6. LEG.
- VARSLER : 1 ind 19.2., 1 ind 6.10 og 1 ind 29.12. Alle obs. på Vestre Håland av HV.
- NØTEKRÅKE : En rekke obs. fra Vestre Håland gjort av HV:
2 ind 4.12.77, 2 ind 5/12.77.
Vinteren 1978 ble 1 ind sett nesten daglig inntil 9.6.
2 ind 8.7., 1 ind 26.8, 1 ind 13.9.
1 ind skutt av unggutter 1.10.
- KORNRÅKE : 4 ind Sånum 4.4. LEG
1 ind Kallhammeren 12.11. BKK.
- SVARTKRÅKE : 2 ind Ihme 31.3. HV.
- JERNSPURV : 1 ind Vestre Håland 14.1. HV.



- RØRSANGER : Observert jevnlig Jåbekkvannet 24.5 - 16.9. RJ.
6 reirfunn gjort 6.7. med fra 1 - 4 egg.
Reir med 4 unger den 26.7. Alle obs.: RJ.
- MØLLER : 1 hann sang Skjebstad 12.6. LEG m/fl.
1 hann sang Lundetjern 12.6. LEG m/fl.
1 hann sang Skjebstad 11.6 og 19.6. BKK.
- GRANSANGER : 1 syngende hann Jåbekk 23.4. RJ.
- BØKSANGER : 3 hamner sang Frostestad og 2 hamner sang v/
Hegrestadvannet 12.6. LEG m.fl.
- KJERNEBITER : 1 hann Vestre Håland i tiden 14.1 - 21.1. HV.
2 ind Kleveveien, Mandal aprii/mai (dato ukjent).
Alf Pettersen m/BKK.
- SNØSPURV : 1 hann Vestre Håland 31.1. HV.
1 hann Jåbekk 14.3 og 25.3. RJ.
- Observatører: Runar Jåbekk (RJ), Hallvard Vinje (HV)
Bernt K. Knutsen (BKK), Leif E. Gabrielsen (LEG),
Finn Jørgensen (FJ), Helene Kayser (HK).

MARNARDAL kommune:

- SÆDGÅS : 1 flokk (ubestemt antall) Matkroken, Øyslebø
24/5. LEG, HK.
- LAKSAND : 1 par Mandalselva/Øyslebø i tiden 28.1-24.2 og
8.4. LEG, HK.
- MUSVÅK : 1 ind Matkroken i februar. LEG.
- KONGEØRN : 1 ind Mannflåvann, Laudal sept. LEG.
- TÅRNFALK : 1 ind Djupedalen, Øyslebø 28.4. LEG.
- STORSPOVE : 1 ind Usland, Øyslebø 4.5. LEG.
- SILDEMÅKE : Store flokker, opptil 50 ind. obs. Øyslebø
fra mars til mai. LEG.
- GJØK : Tidlig ankomst: 1 gol Øyslebø 3.5. LEG.
- KORNRÅKE : 1 ind Øyslebø i februar. LEG.
- MØLLER : 1 hann sang Øyslebø 11.7. LEG.
- GRANSANGER : 1 sang Matkroken 10.4. LEG.
- BERGIRISK : 1 sang Skjævesland 4.5.
2 ind hvorav 1 ind sang Skjævesland 5.6. LEG.
- Observatører: Leif E. Gabrielsen (LEG), Helene Kayser (HK).

SONGDALEN kommune:

VARSLER : 1 ind vest for Spåvatn 23.4. Kjell Grimsby.

SØGNE kommune:

SANGSVANE : 4 ind Lohnemyrene 21.1. HV.

GRAVAND : 1 par med 7-8 unger på Langenes 5.7.74. TV.

ÅKERRIKSE : 1 ind krekset v/ Lohnemyrene 13.6. EH, AO.

DVERGTERNE: 2 ind på holme v/ Langenes 15.7.73. TV.

MYRSANGER : 1 sang Lohnemyrene, bl.a. 13.6, 21.6 og 25.6. EH.

GULSANGER : 8 ind hørt synge samtidig v/ Lohnemyrene 13.6. EH.

ROSENFINK : 1 ind hørt flere netter v/ Lohnemyrene mellom
kl. 0200 og 0400 den 14/6, 18/6, 25/6 og 28/6. EH.

SIVSPURV : 1 hann Bergsvann 25.5. EH.

Observatører: Einar Hansen (EH), Arild Olsen (AO), Tellef
Vestøl (TV), Hallvard Vinje (HV).

KRISTIANSAND kommune:

TOPPSKARV : 1 ind fløy over Gimle (Kr.sand katedralskole)
6.10.1978. TV/KOR.

GRÅHEGRE : 1 ind Mosby 4.1.1977. KM.

CANADAGÅS : 4 ind Otra v/Mørvold 20.2.1977. KM.
2 ind Henningsvann, Justvik 10.6.1978. TV.

SÆDGÅS : 2 flokker på h.h.vis ca. 200 og 100 ind fløy
oppover Topdalen v/ Dønnestad den 15.5.1978. TV.

TAFFELAND : 1 hann Hokksvann, Randesund 10.12.1978. EW.
4 hanner og 3 hunner Sukkevann, Randesund
16.12.1978. EW.

TOPPAND : 1 hann Otra v/ Mørvold 27.9.1978. KM.

FISKEØRN : 1 ind Frøtjønn, Tveit 31.5.1977. PD/TV.
1 ind Gjenbutjønn, Tveit 14.5.1978. PD/TV.

- HØNSEHAUK : 1 par hekket et sted i Tveit både 1977 og -78. Begge år var hekkingen vellykket, h.h.v. 1 juv. og 2 juv. obs. i juli. PD/KOR/TV.
- MUSVÅK : 1 par hekket et sted i Tveit i 1978. Reir m/ 3 egg funnet 27.4. Ble røvet en uke etter. TV.
- KONGEØRN : 1 ind (juv) v/ Røyrmør, Tveit 20.12.1978. TV. Satt og åt på rådyrkadaver.
- MYRHAUK : 1 hann Dønne, Dønnestad 25.4.1977. PD/TV.
- VANDREFALK : 1 hunn Fambudalen, Tveit i april 1976. PD/TV.
- RAPPHØNE : Minst 3 ungfugler ved Kr.sand katedralskole, Gimle 29.8.1977. KOR/TV.
- FASAN : 1 hann Dønnestadmoen, Tveit juni/juli 1967. TV
- TRANE : 2 ind ved Ve skole, Tveit 6.5.1977. TV.
- RØDSTILK : 3 ind v/ Otra, Mosby 10.8.1976. KM.
- PERLEUGLE : 1 syngende hann Dønnestad, Tveit 15.4.1977. TV.
1 ind Dønnestad 30.4.1977. TV.
- JORDUGLE : 1 ind Dønnestad 30.4.1977. TV.
Fløy i ca. 30 m høyde - rettlinjet flukt - klappet plutselig vingene sammen etpar ganger for så å stupe i voldsom fart mot bakken. 1-2 m over marka flatet den ut og forsvant i lav kasteflukt bortover åkeren.
- SPURVEUGLE : 1 ind Einerstien, Møvik, Vågsbygd 6.10.1974. TV.
- VENDEHALS : Hekkefunn gjort på Monane, Tveit 24.5.1975 (9 egg) og 27.5.1977. (10 egg). Begge funnet i størekkse. PD/TV.
- GRÅSPETT : 1 hunn Vesholtheia, Ve, Tveit 29.10.77. TV.
- SVARTSPETT : 1 ind Ve skole, Tveit sept. 1972. TV.
1 ind Frøtjern, Tveit juli 1975. TV.
1 par v/ Røyrmør, Tveit oktober 1976. TV.
1 par v/ Krogevann, Tveit juni 1977. PD/TV.
1 hann v/ Mosby 11.2.1978. KM.
1 ind v/ Krogevann 28.3.1978. TV.
1 hunn Dønnestadmoen, Tveit 26.8.1978. TV.
1 ind Heimre Trolldalen, Dønnestad 8.10.78. TV.
1 ind Myrane, Ve 5.12. 1978. TV.
- HVITRYGGSPETT : 1 hann Rossheia, Tveit 12.11.1978. TV.
- DVERGSPETT : 1 hunn Solheim, Dønnestad 22.10.1977. TV.
1 par Havsyn, Tveit november 1977. TV.
1 hann Havsyn 31.12.1977. PD/TV.
1 hann v/ Mosby 11.2.1978. KM.

- : 1 ind v/ Omdals Tvitjønner, Tveit 16.4.78. TV.
- 1 hunn + 2 juv. Rossheia, Tveit 4.7.78. TV.
- 1 ind Gjenbuåsen, Tveit 21.9.78. TV.
- 1 hann Rossheia, Tveit 7.10.78. TV.
- 1 ind Heimre Trollidalen, Tveit 8.10.78. TV.
- 1 ind Helliemyr, Dønnestad 14.10.78. TV.
- 1 hann v/ Røysmyr, Dønnestad 24.11.78. TV.
- 1 ind Rossheia 26.11.78. KOR/TV.
- 1 ind v/ Helgestjern 5.12.78. TV.
- 1 ind Gjenbuåsen 5.12.78. TV.

- GULERLE : 1 ind Dønnestadmoen, Tveit 4.9.76. TV. (særlig)
- 1 juv. Dønnestadmoen 26.8.78. TV.
- 1 ind Karlsmoen, Dønnestad 1.9.78. TV.

- VINTERERLE : 1 hann Høyebekken, Mosby 28.3.1978. KM.

- TORNSKATE : En rekke reirfunn i Tveit:
 - Reir m/ 6 egg i gran i plantefelt Frøtjern, 18.6.75 PD/TV.
 - Reir m/ 5 egg i einer v/ Grundetjern, Dønnestad 20/6.76. PD/TV.
 - Reir m/ 4 egg i gran i plantefelt v/ Grunetjern 2.7.1976. PD/TV.
 - Reir m/ 1 egg i gran i plantefelt v/ Frøtjern 24.5.1977. TV. Røvet av nøtteskrike.
 - Reir m/ 5 egg i furu i plantefelt v/ Grundetjern 11.6.1977. PD/TV.
 - Reir m/ 3 egg i gran i plantefelt v/ Frøtjern 16.6.1977. TV/PD.
 - Reir m/ 5 unger i gran i plantefelt v/ Bjorvann 17.7.1978. KOR/TV

- VARSLE : 1 ind Mørvold 31.12.1976. KM
- 1 ind Myrvold på Mosby 9.12.1978. KM.
- 2 ind v/ Mørvold 27.9.1976. KM
- 1 ind Frøtjern, Dønnestad 28.10.1978. TV.

- NØTEKRÅKE : 2 ind Dønnestadmoen, Tveit 16.4.1976. TV.
- 1 ind Fambudalen, Dønnestad 26.8.1978. TV.

- KAIE : Et par bygde reir i pipe ved Odderneskrysset, Lund ultimo april 1978. KOR/TV.

- KORNRÅKE : En rekke observasjoner, spesielt vanlig i 1978:
 - 1 ad. Vesholtheia, Ve høsten 1974. TV.
 - Enkeltind. og småfl. (opptil 8 ind) Dønnestad april 1977. TV.
 - En flokk sett Mosby 13.1.1977. KM.
 - Enkeltind. og småfl. Dønnestad i sept/okt. 1977. PD/TV.
 - 1 ind jan. 1978. Kr.sand brygge. LEG
 - 1 ad Karlsmoen, Dønnestad 18.3.1978. TV.
 - 7 ad. Dønnestad 17.4.1978. TV.
 - 2 ad. s.s. 18/4-1978, og 7 ad. s.s. 21.4.1978. TV.
 - 1 ad. Hestehaveheia, Dønnestad 28.4.1978. TV.
 - 2 ad. + 1 juv. Ryen, Tveit 15.10.1978. TV.

- : 2 ind Vesholtheia, Ve 26.10.1978. TV.
 3 juv. Solheim, Dønnestad 11.11.1978. TV.
 3 ad. + 2 juv. Ryen, Tveit 19.11.1978. TV.
- SVARTKRÅKE : 1 ind Sandkleiva, Dønnestad 5.4.1977. TV.
 1 ind sett flere ggr. Dønjane, Dønnestad
 6.-12.4.1977. TV.
 1 ind Solheim 9.4, 14.4 og 11.11.1978. TV.
- SIDENSVANS : 1 ind Solheim høsten 1968. TV.
 2 flokker på ca. 8 og ca. 10 ind Børresmoen
 Dønnestad i oktober 1976. TV.
 4 ind Odderneskrisset, Lund 19.10.1977. KOR/TV.
 ca. 10 ind Børresmoen ca. 25.10.1977. TV:
- RØRSANGER : 5 ind Gillsvann, Justvik 16.6.1978. TV.
 4 ind Gillsvann 19.6.1978. TV., dessuten
 et påbegynt reir.
- GULSANGER : 1 syngende hann v/Kr.sand katedralskole, Gimle
 29.5. - 2.6.1978. KOR/TV.
 1 syngende hann v/ Frøtjern, Dønnestad 15. -
 20.6.1978. TV.
- MØLLER : 1 par (hannen sang) Solheim, Dønnestad 28.5.
 1978. TV.
 1 syngende hann Kr.sand katedralskole, Gimle
 6.6.1978. TV.
 1 syng. hann Steinsvann, Dønnestad 12.6.1978.
 TV.
 1 syng. hann Foss, Tveit 22.6-12.7.1978. KOR/TV
- BØKSANGER : 1 syngende hann Omdals Tvitjern, Dønnestad
 20.5.1978. TV.
 ca. 7 syngende hanner Gillsvann - Jegerberg-
 vann 10.6.1978. TV.
 1 syngende hann v/ Gillsvann 16.6.1978. TV.
 1 syng. hann v/Gjenbutjern, Dønnestad 21.6.
 1978. TV.
- SVART RØDSTJERT : 1 ad. hann Mørvold, Mosby 16.-20.10.1978. KM.
- RØDSTJERT : 4 hekkefunn i Tveit:
 Reir m/ ubest. eggantall i hul eik v/Dyre-
 parken 26.6.1977. TV.
 Reir m/ 8 egg i rugekasse i furu v/ Grunde-
 tjern 3.6.1978. PD/KOR/TV.
 Reir m/ 1 egg i hol osp Krogevann, Dønnestad
 3.6.1978. TV.
 Reir m/ 6 egg i hol furu Gjenbuåsen, --" ---
 8.6.1978. TV.
- NATTERGAL : 1 syngende hann Gillsvann, Justvik 19.6.78. TV
- DUETROST : 1 ind Sandkleiva, Dønnestad 2.12.1976. TV.
 1 ind Dønnestadmoen 14.4.1978. TV.
 1 ind Vesholtheia, Ve 4.5.1978. TV.
 1 ind Dønnestadmoen 4.11.1978. TV.

- STJERTMEIS : Reirfunn 5 m høyt i greinkløft i osp i Hallingkleiva, Ve sist i april 1973. PD/TV.
- TREKRYPER : Reirfunn (4 egg) v/ Steinsvann , Dønnestad 20.5.1977. TV.
Reir m/ 4 egg v/ Gjenbutjern, Dønnestad 1.5.78.TV
- KONGLEBIT : Ca. 10 ind v/Gjersdalstjern, Ve 26.12.1975. PD/TV
Liten flokk Bruliheia 10.12.1976. KM.
1 hann + 2 hunner Solheim, Dønnestad 16.12.79. TV
- KJERNEBITER : 1 par + 2 ind Dønnestad, Tveit 21.5.1978. TV/KOR.
1 ind Dønnestadmoen 29.5.1978. TV.
Et reir m/ 4 unger og 1 egg funnet v/Frøtjern
(6 m høyt i bjørk) den 18.6.1979. TV/KOR.
Tre ungfugl ble matet av to voksne kjernebitere
på Dønnestad 30.7.1978. TV.
Sannsynligvis dreier det seg om samme fuglene
alle gangene.
- Observatører: Tellef Vestøl (TV), Petter Dønnestad (PD),
Knut Olav Raen (KOR), Eldar Wrånes (EW),
Kenneth Moseidjord (KM), Leif E. Gabrielsen (LEG).

VENNESLA kommune:

- LAKSAND : 3 ind v/ Ravnås 11.3.1977. KM.
- SKOGSNIPE : 1 ind Lolandsdaltjønna 22.6.1978. KM.
- GJØK : 1 ind Mørkvannet 19.5.1977. KM.
- RINGTROST : Flokk med ringtrost sett Støleheia 4.5.1978. KM.

Observatører: Kenneth Moseidjord (KM). ■

GLEM IKKE ATLAS!

I den kommende Atlasesong trenger vi topp innsats av alle våre medlemmer!

Nytt av året blir at det vil bli tildelt bilgodtkjørelse til et begrenset antall turer i fjerntliggende ruter i fylket.

De av våre medlemmer som er interessert i å gjøre en innsats i de mer fjerntliggende ruter, må først kontakte kontaktpersonen i lokallaget/fylket for å avtale rutevalg, as.v., før en kan regne med å få tildelt kjøregodtkjørelse.

redop

LRSK/VEST-AGDER PÅ VILLE VEIER?

I "Piplerka" 3/4-78 presenterer LRSK/Vest-Agder en ny "sjeldenhetsliste". Lista var så lang og vond som jaktseasonen på Lista, og vi Lista-ornitologer trodde ikke riktig våre egne kikkerter, og har ennå ikke forsonet oss med lista, og ikke tatt den altfor tungt, og regnet heller ikke med at LRSK skulle gjøre det.

I "Piplerka" 1/2-80 presterer herr Jerstad en artikkel om "retningslinjer for notering og innsending av observasjoner til LRSK/Vest-Agder", hvor det blant annet heter: "det er fremdeles en stor del av de "gamle" traversene, spesielt fra Lista, som ikke sender med beskrivelse av fuglene."

Hvorfor sender så ikke disse "gamle traverser fra Lista" inn beskrivelse på en stor del av artene?

Alle som har satt sin fot på Lista, og har lest "sjeldenhetslista", vet svaret.

Skulle en f.eks. være så uheldig å forville seg nedom Nesheimvann en vinterdag, er en direkte uheldig hvis det ikke var nødvendig å beskrive mer enn 10 arter. En vinterdag langs Lista-strendene vil resultere i 5-6 arter som må beskrives.

En sein-maimorgen rundt på Lista må betegnes som dårlig hvis en ikke ser/hører minst 15-20 arter som grundig må beskrives, og så hører en jo myrsangeren på 5 steder, rørsangeren på 6, sivsangeren på 15, gulsangeren på 5, o.s.v..., tilsammen burde det jo bli minst 80 beskrivelser den morgenen.

Er det igrunnen rart om en ikke beskriver alle artene, på den overfylte "sjeldenhetslista", når en daglig har sin gange i slike områder.

Gjennom et aktivt år på Lista ville en trolig sitte igjen med mellom 500 og 1000 observasjoner som må beskrives.

Iflg. herr Jerstad er lista satt opp etter Haftorn: Norges Fugler, på grunnlag av de arter som er lite kjent i fylket. Det er greit nok, men hva har dette med identifiseringen av fugl å gjøre. Det må da kunne settes opp en liste over arter

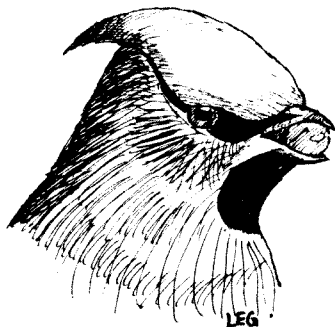
man er spesielt interessert i å få observasjoner av, uten å forlange beskrivelse av hver bidige? Og på denne måten "straffes" Lista-ornitologene fordi de tilfeldigvis sitter midt i smørøyet Lista. Dessuten er Listas fugleliv studert i over 30 år, slik at vi vet at toppdykkeren hekker årlig på Lista, at knoppsvana forekommer årlig, at sangsvane overvintrer tallrik, at toppand og bergand finnes store deler av året på Lista, at sothøna slett ikke er sjelden på Lista, at hettemåka hekker på bestemte lokaliteter, at gulerlene hekker årlig flere steder, at sivsangeren er vanlig på Lista, at gulsangeren og bøksangeren er tallrike på indre deler av Lista, at stillitsen observeres regelmessig, og meget mere.

Tatt i betraktning at Lista er noe spesielt i Vest-Agder (har ikke LRSK oppdaget dette?), både ved sin fuglerikdom, og til kjennskapen om denne, burde LRSK allerede ved utgivelsen av lista ha tatt hensyn til dette. Vi vil derfor foreslå at det snarest blir gjort noe med lista.

Hvis intet blir gjort fra LRSK's side, vil sannsynligvis den rapporterende Lista-ornitolog død stille hen. Et stort antall private kartotek vil dukke opp, og LRSK vil sitte med få Lista-observasjoner i årene framover.

Vi kommer kanskje i årene framover å sende LRSK en rapport, hvis det skulle bli tid til det, men de må ikke tro at beskrivelse vil finnes for alle arter.

Så får det bli opptil LRSK om de vil overse at det finnes sangsvaner i Nesheimvann om vinteren, toppdykker i Kråkenesvann om sommeren, eller om gulerle, stillits, tundralo eller sothøne overhodet observeres på Lista.



"Gamle travers fra Lista."

(TOH, SS, OP)

SIDENSVANS

Leif Egil Gabrielsen

Fugl på kryss og tvers

Konkurransen i Piplerka 3/4-79 ble ingen suksess!

Vi får håpe og tro at det var p.g.a. at innsendingsfristen allerede var utløpt da bladet nådde våre lesere. Men tross i at fristen ble forlenget med kunngjøring i 1/2-80, mottok redaktøren kun to løsninger!

Begge var meget utmerkede, begge hadde nemlig funnet 119 fuglearter av de 125 redaktøren hadde puttet i.

Og de innsendte løsningene kom fra; Bjørn Erik Hellang, Lunde, 4550 Farsund og Nils Helge Lorentsen, Bryne Ringvei 13, 4560 Vanse. Begge gratuleres, og vi avsender en liten trykksak - om fugl.

Følgende fuglearter var strødd i:

Smålom	Havørn	Grønnstilk	Pirol
Islom	Hønsenhauk	Strandsnipe	Skjære
Horndykker	Ørnvåk	Eremittsnipe	Kaie
Gråstrupedykker	Haukørn	Tereksnipe	Kornkråke
Toppdykker	Steppørn	Rugde	Kråke
Havhest	Storskrikeørn	Triel	Ravn
Grålire	Keiserørn	Polarjo	Trostesanger
Pelikan	Enghawk	Sildemåke	Munk
Havsule	Sivhawk	Svartbak	Møller
Rørdrum	Lerkefalk	Ismåke	Cistussanger
Hegre	Aftenfalk	Rovterne	Rødstrupe
Natthege	Tårnfalk	Noddy	Gråtrost
Egretthege	Lirype	Lomvi	Gulltrost
Stork	Jerpe	Teist	Eremitttrost
Ringgås	Orrfugl	Lunde	Blåmeis
Grågås	Tiur (1 art)	Tyrkerdue	Bobolink
Dvergås	Røy	Turteldue	Bokfink
Snøgås	Vaktel	Gjøk	Stillits
Stokkand	Fasan	Snøgle	Rosenfink
Stjertand	Trane	Hubro	Bompap
Knekkand	Vannrikse	Jordugle	Sivspurv
Skjeand	Dvergrikse	Perleugle	
Taffeland	Sivhøne	Kattugle	
Toppand	Sothøne	Nattravn	
Ringand	Tjeld	Isfugl	
Bergand	Sandlo	Bieter	
Ærfugl	Dverglo	Hærfugl	
Stellerand	Hvitbrystlo	Mellomspett	
Svartand	Boltit	Trelerke	
Sjørre	Heilo	Sanglerke	
Havelle	Tundralo	Trepplerke	
Kvinand	Vipe	Gulerle	
Lappfiskand	Brushane	Sitronerle	
Siland	Rødstilk	Linerle	
Laksand	Skogsnipe	Varsler	



Tross i den labre interessen for den forrige konkurransen, forsøker vi nå med en ny en likevel.

Og denne er for de virkelig skärpe.

I bokstavvrimmelen på 1086 bokstaver har redaktøren gjemt unna et sted mellom 100 og 150 latinske slektsnavn på fugl, som for eksempel Parus, Coccothraustes og Anthus. Alle slekter påvist i Europa kan være gjemt i vrimmelen. Navnene står både vertikalt, horisontalt, diagonalt, baklengs og forlengs.

Innsendingsfrist denne gang er 15/3-81, eventuelt en måned etter utsendelsen.

Løsningene sendes til redaktøren.

Lykke til!

redop

A S A I M O R D U E C O C C O T H R A U S T E S A N A
 B A T I S I R D T S C C S X U C L U B U G Y P S
 O D E C L A X I E P P C U U E I U F C U B U G Y P S
 A S H E L J N L A K E R N N D I L D C A T H A R E H O Z O I
 N U J A A E M T E U I X U X E O O C I O M E D E A L C R
 T I C Y H T N L A N R O D A T A P G D I O M E D E A L C R
 H P L T N L A N R O D A T A P G D I O M E D E A L C R
 R Y A H A X O L P S O R S R Y E Q P E S U R A L P I O
 O G M I R C O E P U P O A O R A S I R S T U E I V L C R
 P E A A I X H S U L U C U C R I A T A W S T X I Y Z L C R
 O A T C I T S Y L O P O A I H N R E L B S T I U R I A E
 I P O A N A R E G I S R A T U I I R G U C X I N R U T
 D U R A P S S S C R D C N C L C E R C O T R I C H A S
 E S N U E U S U P O G A L Y A S W O L F L I M O S A E
 S E P S I R D I L A C L A N G U L A L U N I L L A G T P
 O U F G A I G E N E A V A N E L L U S L U L A H A G P
 C S R M S X I L A C R H H Y D R O B A T U L E S L A N S I
 E I I U I I L T R E D A P T I O N I S Z A O J S I I U C
 A R N S A A C C R E E H E M B E R I Z A O J S I I U C
 N O G C L O R O L P L R L D H A F R I O O A O L C T H O N
 O T I I C P O N B H A A L I A F R I I N T R A X C T I L A N Y
 D R E L A P I L G M N A N A P S E A C S A T I C P T I L S M I
 O L A A A H O U L A X U N R C O A R D E O T C O I R T I L S M I
 M A L I P A D Y U G A N R C O A R D E O T C O I R T I L S M I
 A L O R T I Y U R V U S S U L U R G I U E E A R A G O U S A R U S D
 E P A E T T E Y G F V U S S U L U R G I U E E A R A G O U S A R U S D
 T O L R E T E E I T S L S S S A S G O F A N U L S A R U S D
 I C L R E S E R C A C L A E P E L E C A C I N U F V A G W O
 N H E A C O L U M B A I R A N E R A C A C I N U F V A G W O
 A E C S X Y N U M E N I U S U T O G A N I L L E M A G U
 E N O S T H R E S K I O R N I S Z A T L V I A L I S S
 C B R E P H A L A R O P U S I T O P L U V I A L I S S
 O A P S Y R R H A P T E S A I N R U S E T I G N I R T

10,5%
rente

av pengene
pr. år på 
LANGTIDSSPAREKONTO



**SØRLANDS
BANKEN**

en aktiv samarbeidspartner i pengesaker

Vi skaffer og har tildels på lager, engelsk, tysk
og fransk ornitologisk litteratur, og selvfølgelig
all skandinavisk tilgjengelig litteratur.

FARSUND BOKHANDEL

Fly innom.....

Til:.....7....



Avs. NOF/Avd. Vest-Agder, Postboks 4502 Grim, 4601 Kr.sand S

SISTE.

HAR SJØFUGLENE NOEN FRAMTID?

I løpet av januar i år opplevde vi en rekke sjøfugltragedier langs norskekysten. Først Oslofjorden/Sørlandet, så på rekke og rad Nord-Rogaland, Nordland og Møre og Romsdal.

Også vi på Lista fikk oppleve den første katastrofen med over 100 oljetilsølte fugl funnet/observert, i alt ble det langs kysten fra svenskegrensa til Rogaland funnet/skutt over 50 000 sjøfugl; i Nordland minst 10 000.

Hvor lenge vil sjøfuglene finnes i havet?

I øyeblikket finnes ingen vaskemetoder av fugl som ekspertene godtar, slik at eneste metode er kort og kategorisk: avliving! Helt uakseptabelt! Og vi opplevde at også friske sjøfugl ble skutt av "oljefugl-jegere".

Forskning må intensiveres slik at nye vaskemetoder oppdages.

Og ikke minst må lovgivinga, internasjonalt, omkring spillolje-utslipp skjerpes betraktelig, bøtene idag er latterlige!

Dessuten må det satses mer på at det skal bli lettere, og bli en plikt, for skip å avlevere spilloljen i havnene, og kontroll av dette ved hvert havneanløp.

Hvis dette ble gjennomført skikkelig, kunne en spare atskillig, både penger til overvåking og etterforskning etter utslipp, energi (spilloljen) og mange tragedier med fugl, og havet generelt.

Hvis intet blir gjort - har sjøfuglene noen framtid?

redop